

Rakennusteollisuus

Kuluva vuosi pysyy kasvussa epävarmuudesta huolimatta

Rakentaminen kallistuu laskuun

Suhdannekatsoaus 19.5.2022

Pääekonomisti Jouni Vihmo

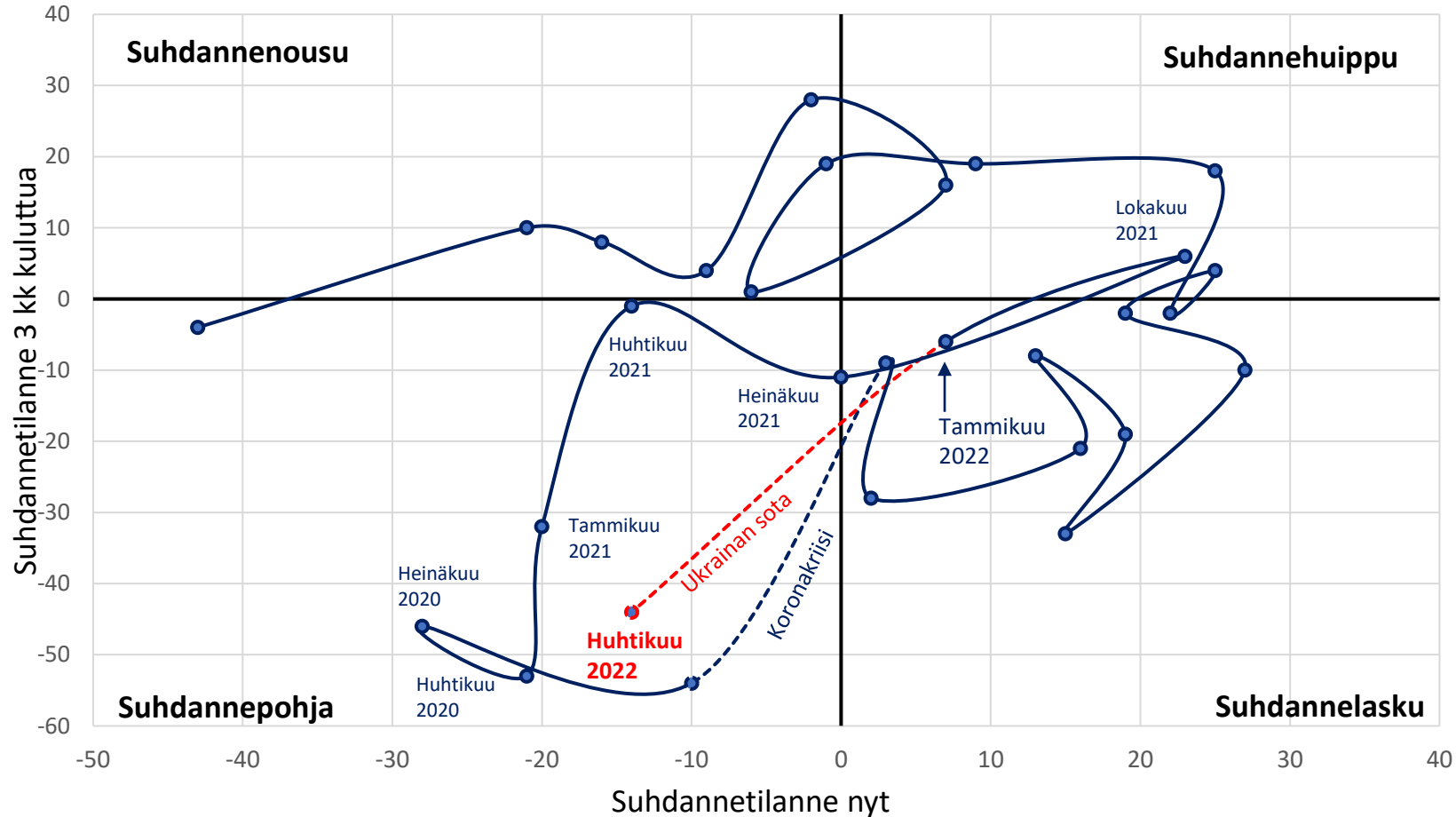

Rakentamisen tilanne pysyy tänä vuonna hyvänä kasvavasta epävarmuudesta huolimatta - ensi vuonna käännytään laskuun

- **Rakentamisen tulevaisuuden näkymät heikentyivät selvästi Ukrainan sodan takia**
  - Sodan aiheuttama haitta liiketoiminnalle lisääntyy vuotta 2023 kohti mentäessä
  - Suurinta huolta aiheuttaa raaka-aineiden heikentyneen saatavuuden aiheuttama kustannusten nousu
  - Suurin osa yrityksistä arvioi, että käynnissä oleva tuotanto viivästyy ja investointeja lykätään jonkin verran
- **Ennen sotaa aloitettujen hankkeiden suuri määrä pitää volyymin kasvussa kuluvana vuonna**
  - Asuntorakentaminen hidastuu ennätyskorkealta tasolta pysyen historiaan nähden hyvällä tasolla 39 000 asunnossa
  - Toimitilarakentaminen kasvaa hieman aiemmin ennustettua hitaammin epävarmuudesta ja kustannusten ennakoimattomuudesta johtuen
- **Asuntoaloitusten ja investointihankkeiden väheneminen supistavat rakentamista ensi vuonna**
  - Ensi vuonna ylletään vielä 35 000 asunnon asuntotuotantotavoitteeseen
  - Vuodelta 2022 siirtyneet investointihankkeet jarruttavat toimitilarakentamisen laskua
  - Korjausrakentaminen pysyy edelleen kasvussa
  - Maa- ja vesirakentaminen kääntyy laskuun johtuen kuntien heikosta taloustilanteesta ja raidehankkeiden hidastumisesta
  - Työllisyys kehittyy ennustejaksolla heikosti
- **Ennusteen riskit ovat selvästi alasuuntaisia ja liittyvät suurimmilta osin vuoteen 2023**
  - Materiaalien hintojen nousu ja alasuuntaiset riskit Euroopan taloudessa voivat aiheuttaa ennustettua suurempia korjausliikkeitä alaspäin.
- **Ukrainan sodalla on pitkäaikaisia vaikutuksia rakentamisen työvoiman ja materiaalien saatavuuteen sekä kysyntään koko Euroopassa**

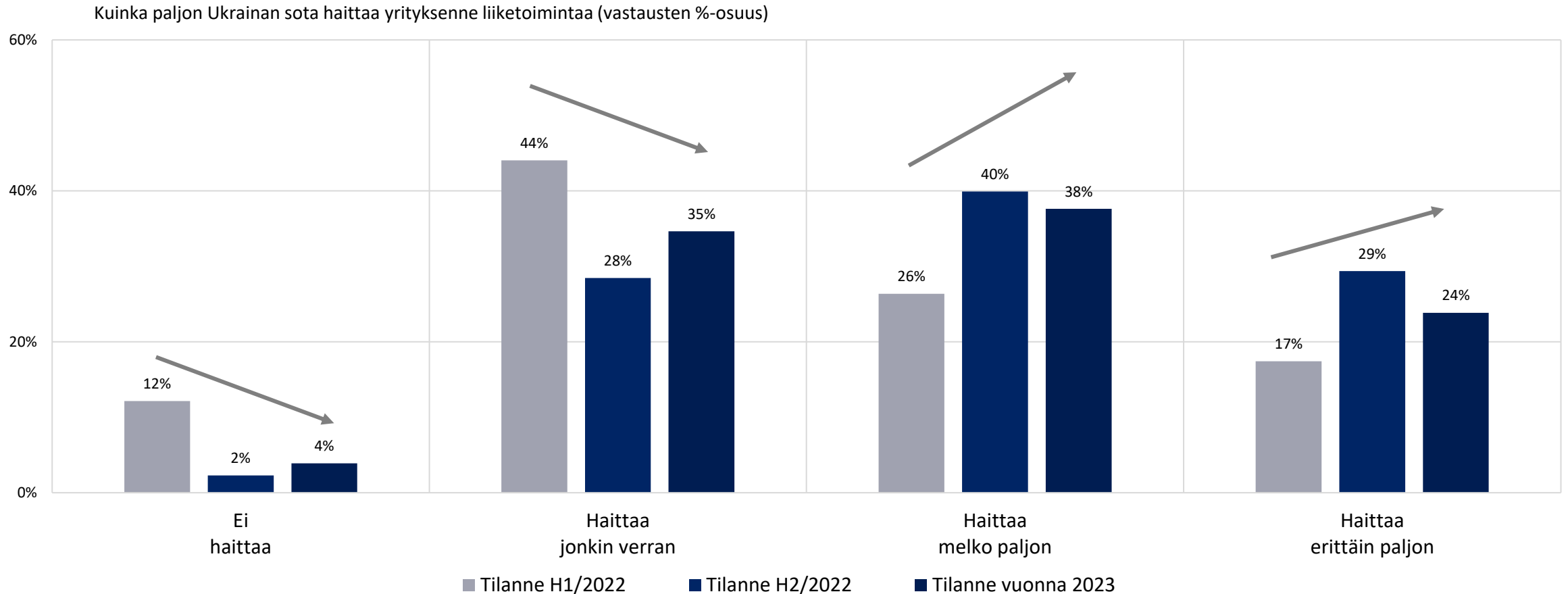
Ukrainan sota painoi rakentamisen näkymän pohjille

Käynnissä oleva tuotanto ja odotukset tulevasta tuotannosta edelleen hyvällä tasolla

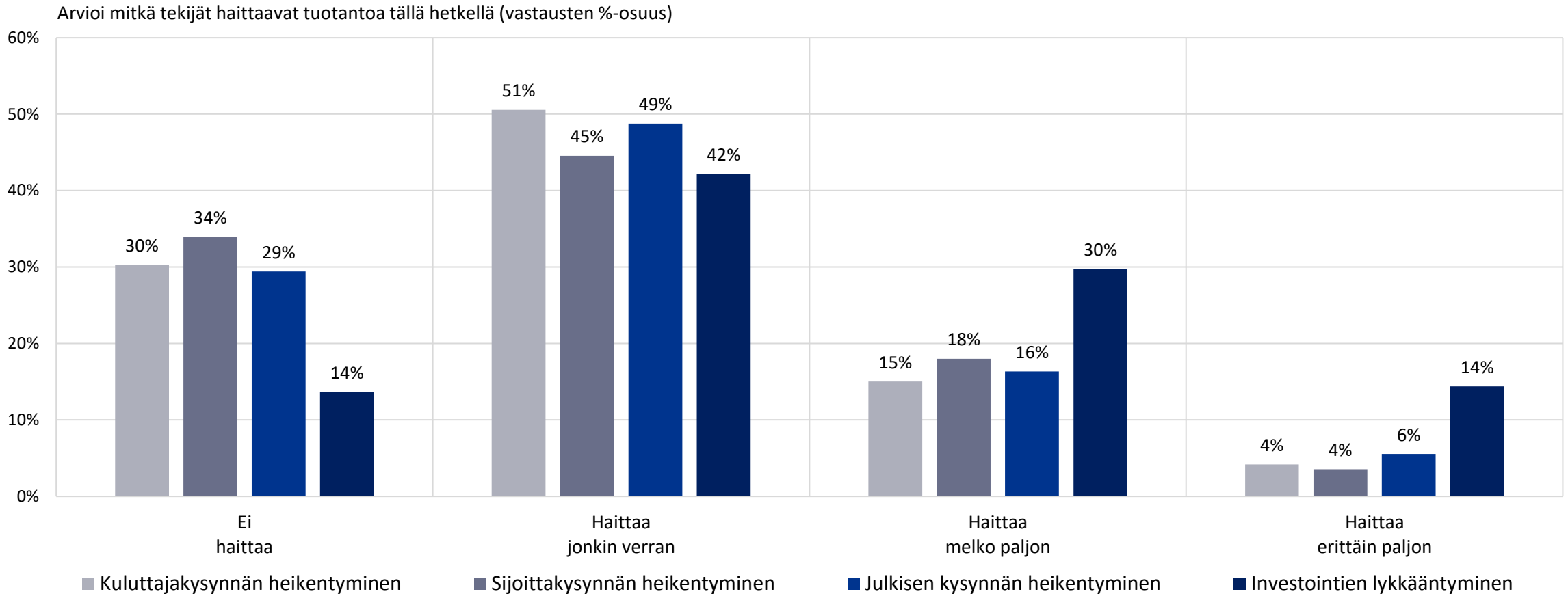
Ukrainan sota haittaa lähes kaikki rakentajia

Haitta kasvaa loppuvuonna ja pysyy ensi vuonna lähes samalla tasolla

Investointikysyntään kohdistuu suurin epävarmuus

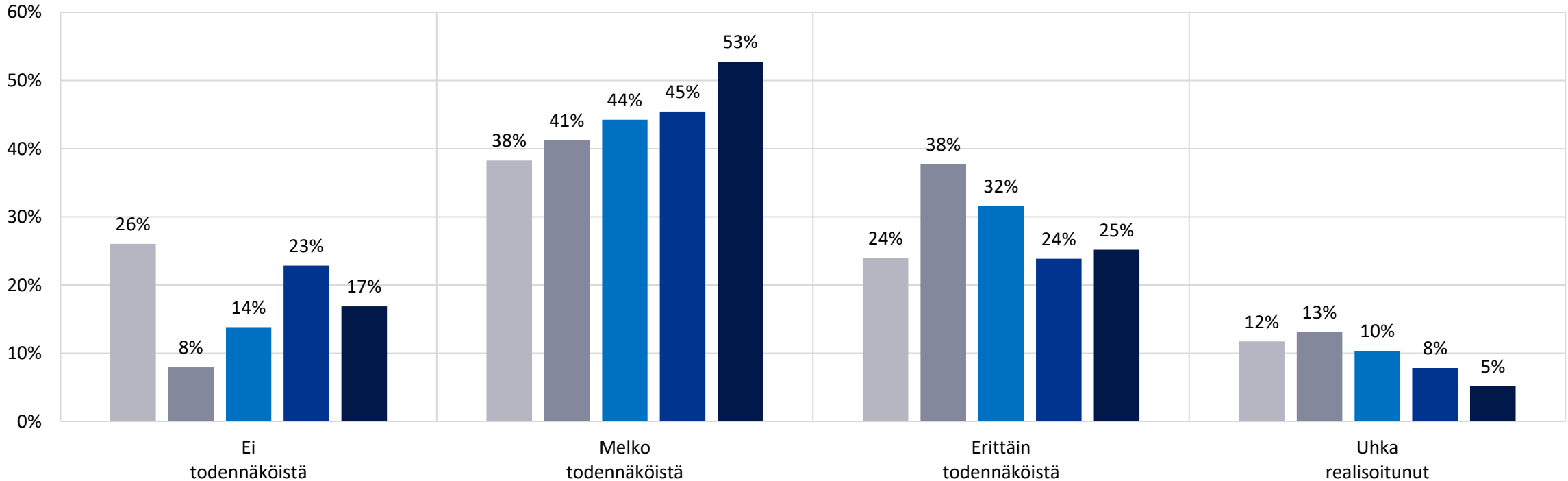
Suuri osa yrityksistä arvioi kysynnän heikentyvän

Tuleviin hankkeisiin liittyy merkittäviä riskejä

Suurin osa yrityksistä pitää vähintään melko todennäköisenä tuotannon hidastumista ja hankkeiden siirtymistä tai peruuntumista

Arvioi seuraavien uhkakuvien todennäköisyyttä yrityksesi kannalta (vastausten %-osuus)

■ Käynnissä oleva toiminta hidastuu tai keskeytyy

■ Tilajaat lykkäävät suunniteltuja hankkeita tai tilauksia

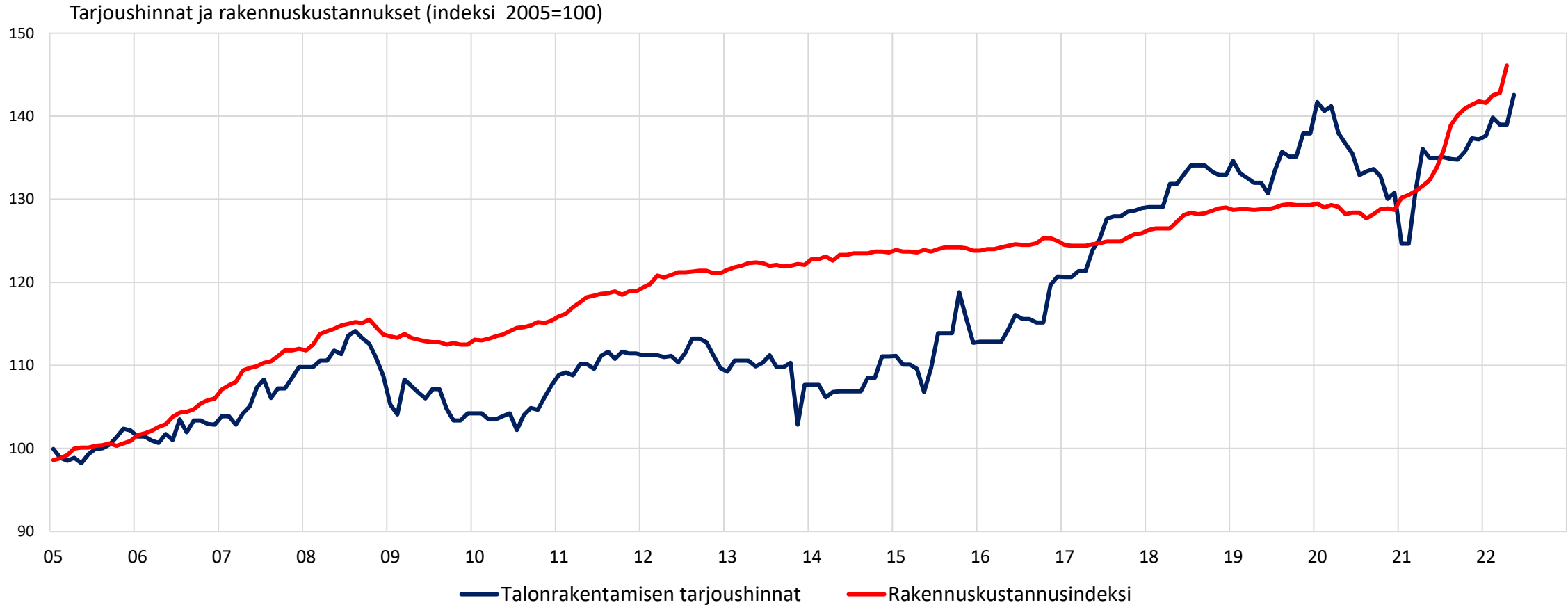
■ Suunniteltuja aloituksia / projekteja perutaan

■ Asuntokauppoja perutaan

■ Rahoituksen saatavuus vaikeutuu

Tarjoustoiminnan vaikeus on suurin hidaste

Materiaalien saatavuus on epävarmaa ja kustannuskehitystä on mahdoton ennakoida

Sota tummensi rakentamisen näkymät

Odotukset tulevasta tuotannosta pysyivät silti hyvällä tasolla. Yleinen epävarmuus ja kustannuskehityksen ennakoimattomuus tekevät yritysten tarjoustoiminnasta erittäin vaikeaa. Käynnissä olevan tuotanto hidastuu ja osa hankkeista siirtyy. Rakentamisella edessä hankala tilanne: kysyntä hidastuu kustannusten jatkaessa nousua.

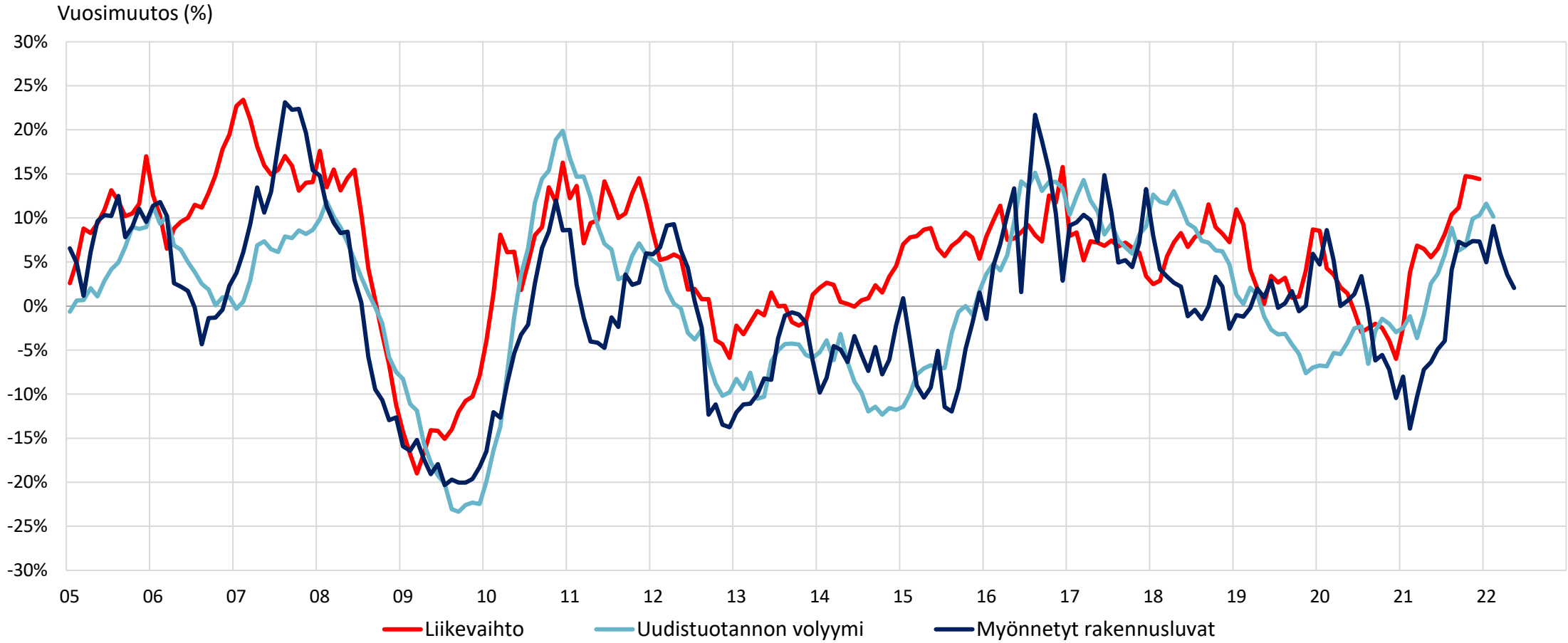

Rakennusteollisuus

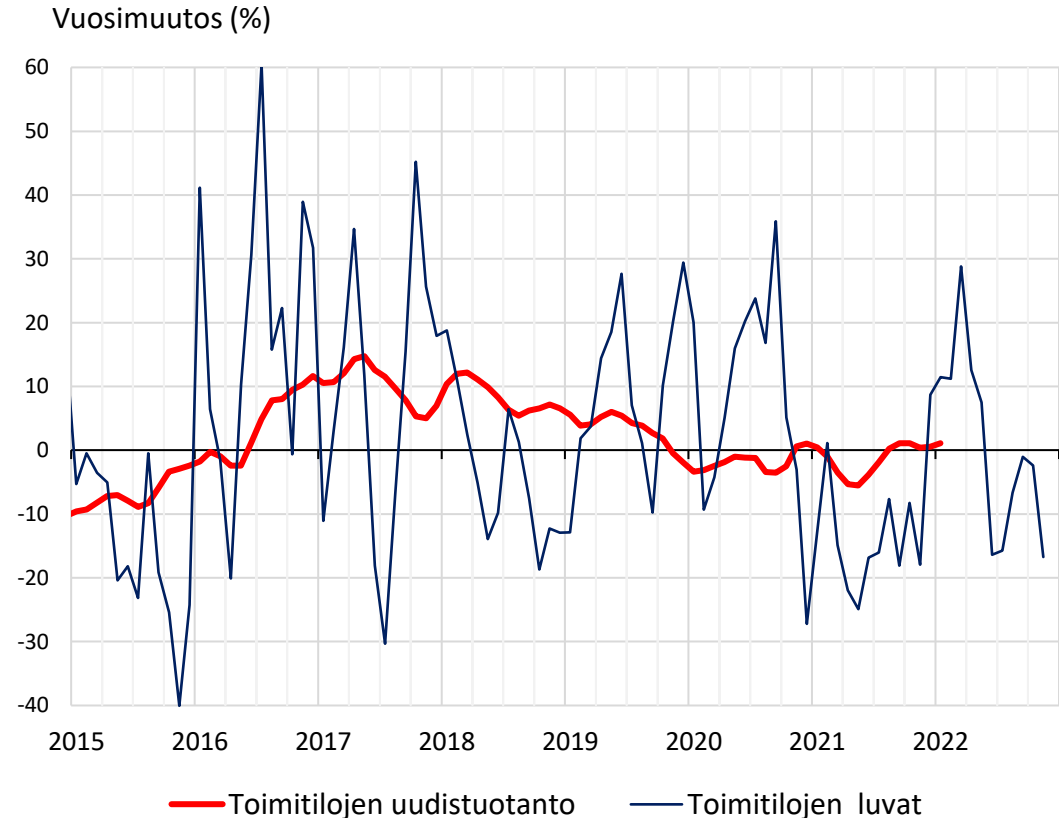
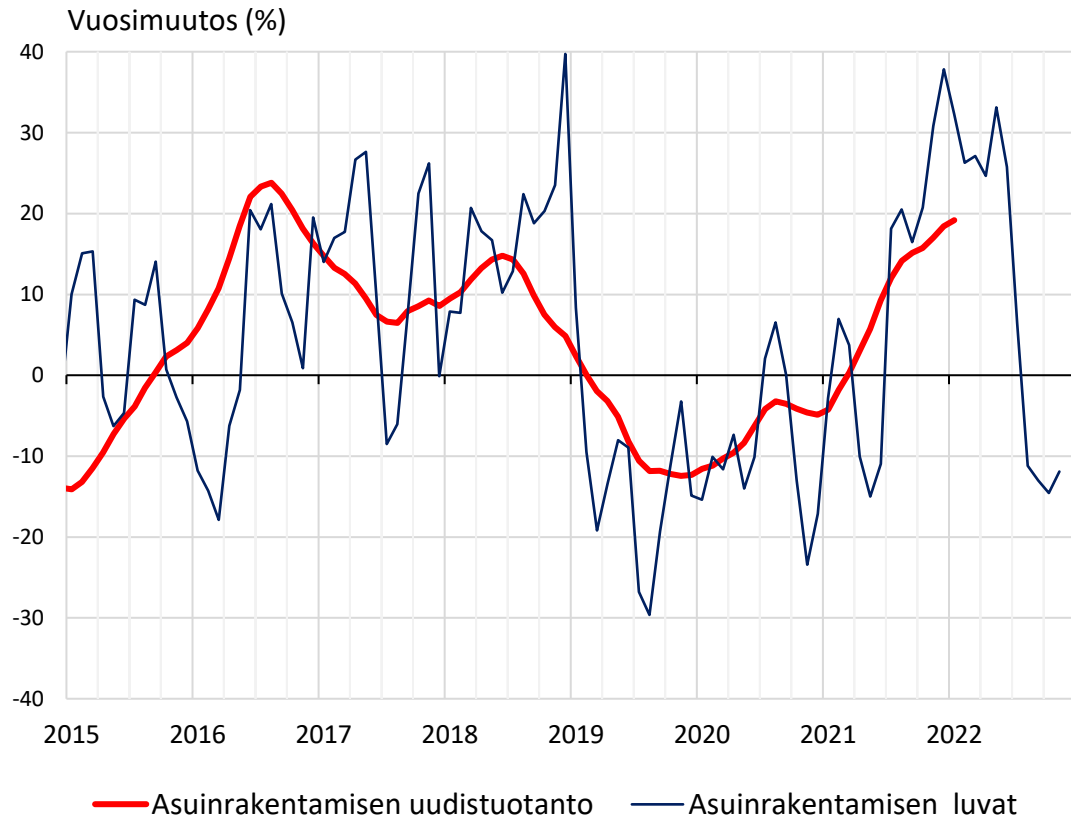
Lupakehitys ennakoi hidastumista jo ennen Ukrainan sota

Hidastuva asuntorakentaminen kääntää uudistalonrakentamisen volyymin ja liikevaihdon laskuun loppuvuonna

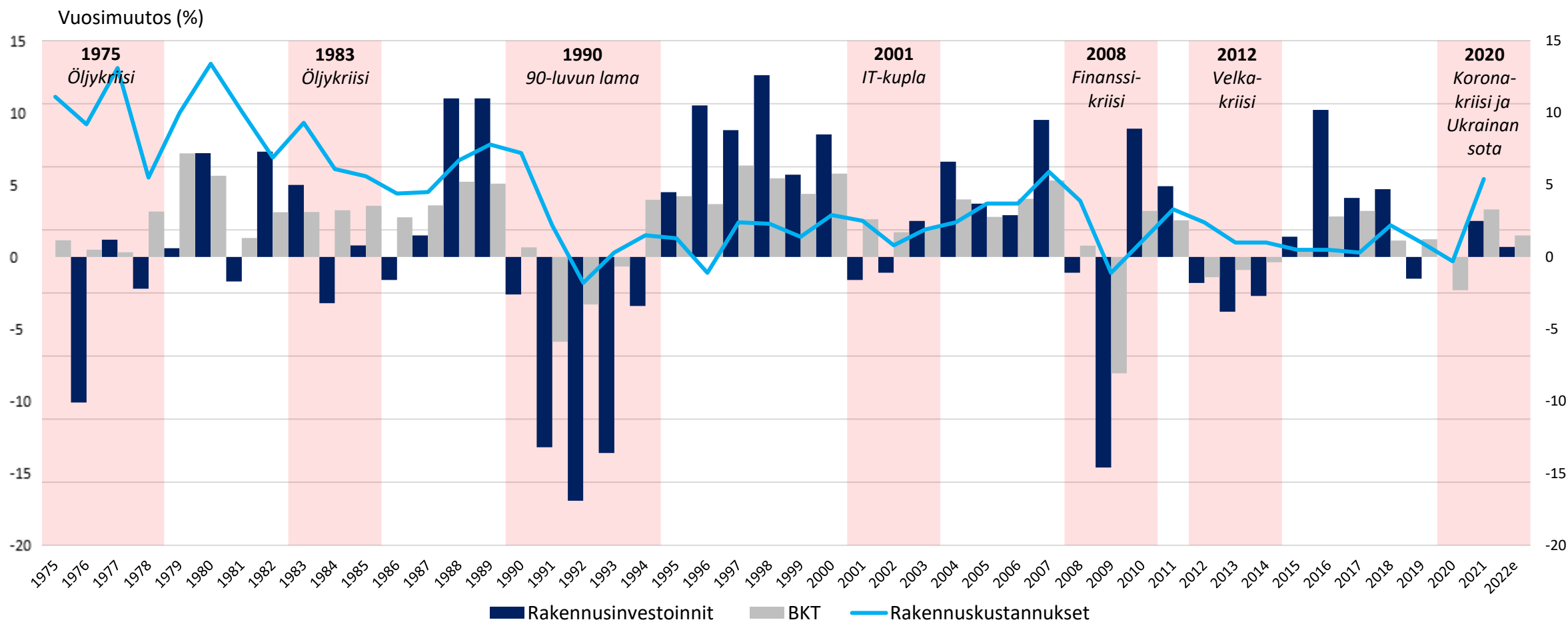
Tuotannon volyymi pysyy vielä tänä vuonna kasvussa

Asuntorakentamisen volyymi kääntyy vasta loppuvuonna laskuun – toimitilojen rakentaminen piristyy jo alkuvuonna

Kustannusten nousu ei estä isoja investointeja

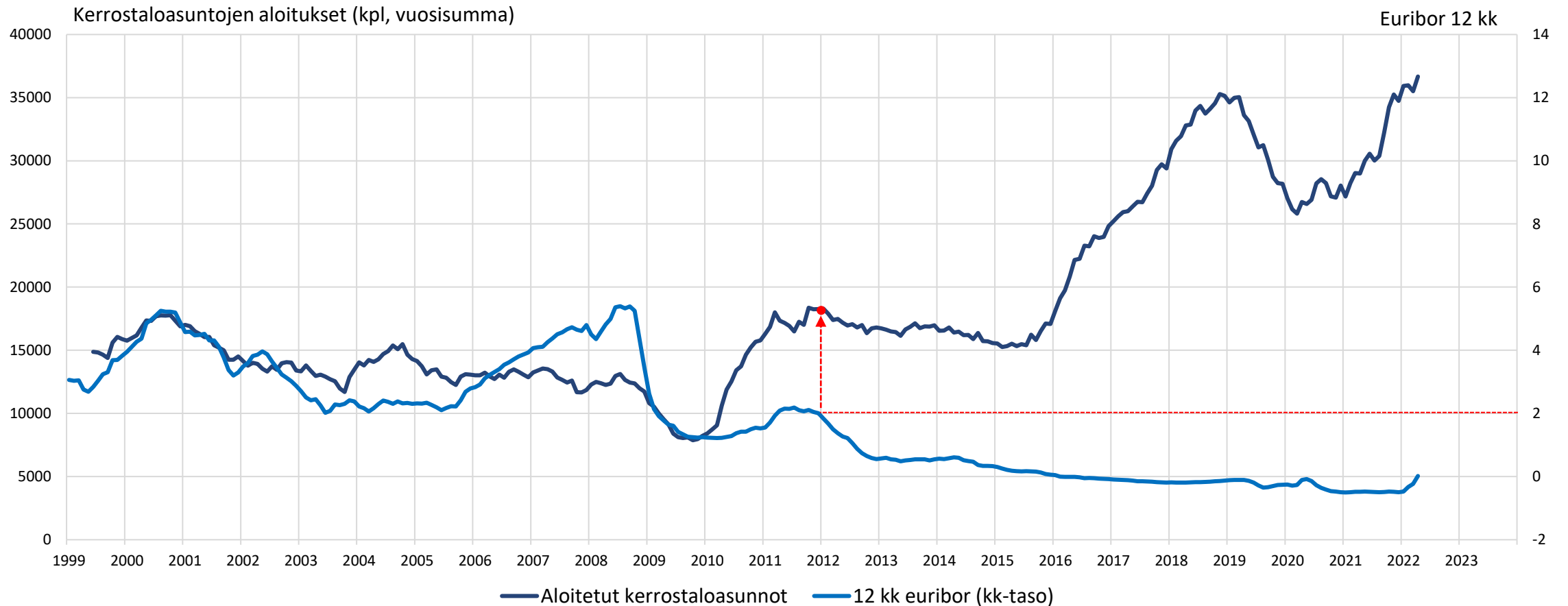
Oleellisempaa on luottamus Suomen talouden suorituskykyyn – osa hankkeista siirtyy silti

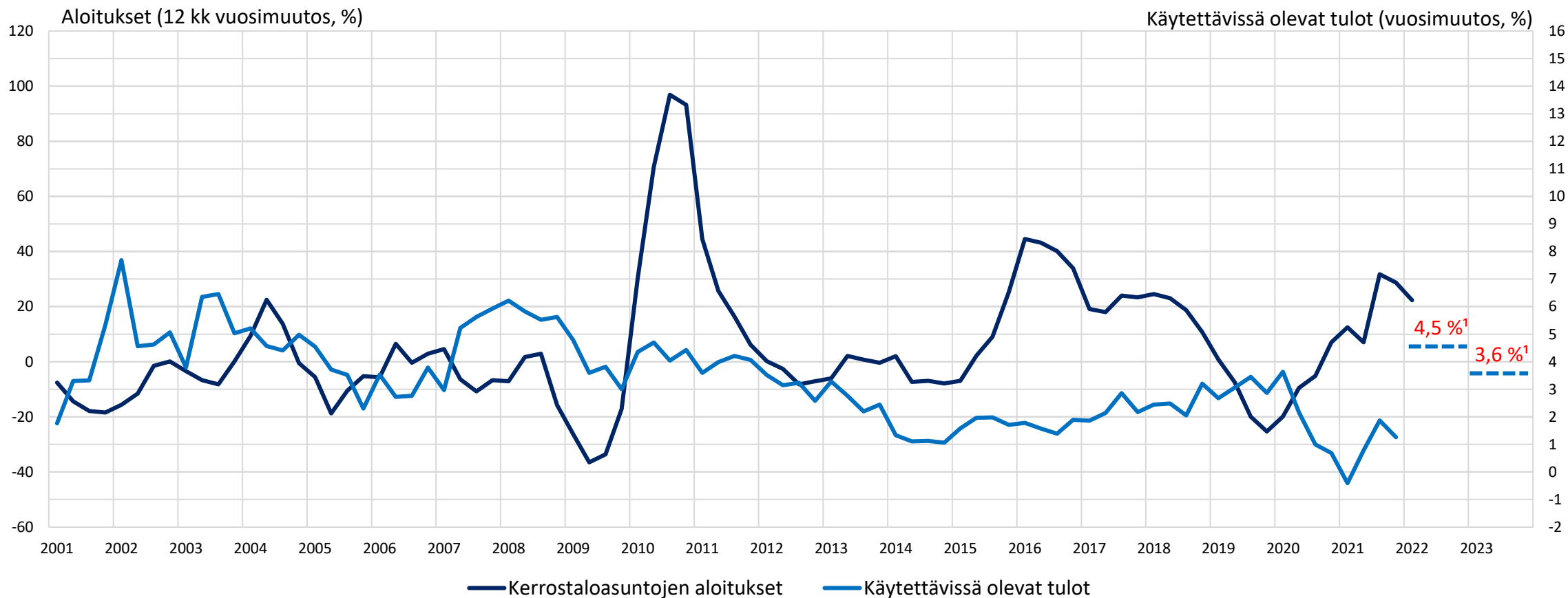
Korkojen nousu hidastaa asuntorakentamista

Kahden prosentin korolla rakennettiin viimeksi vuonna 2012 heikossa suhdannetilanteessa 18 000 kerrostaloasuntoa

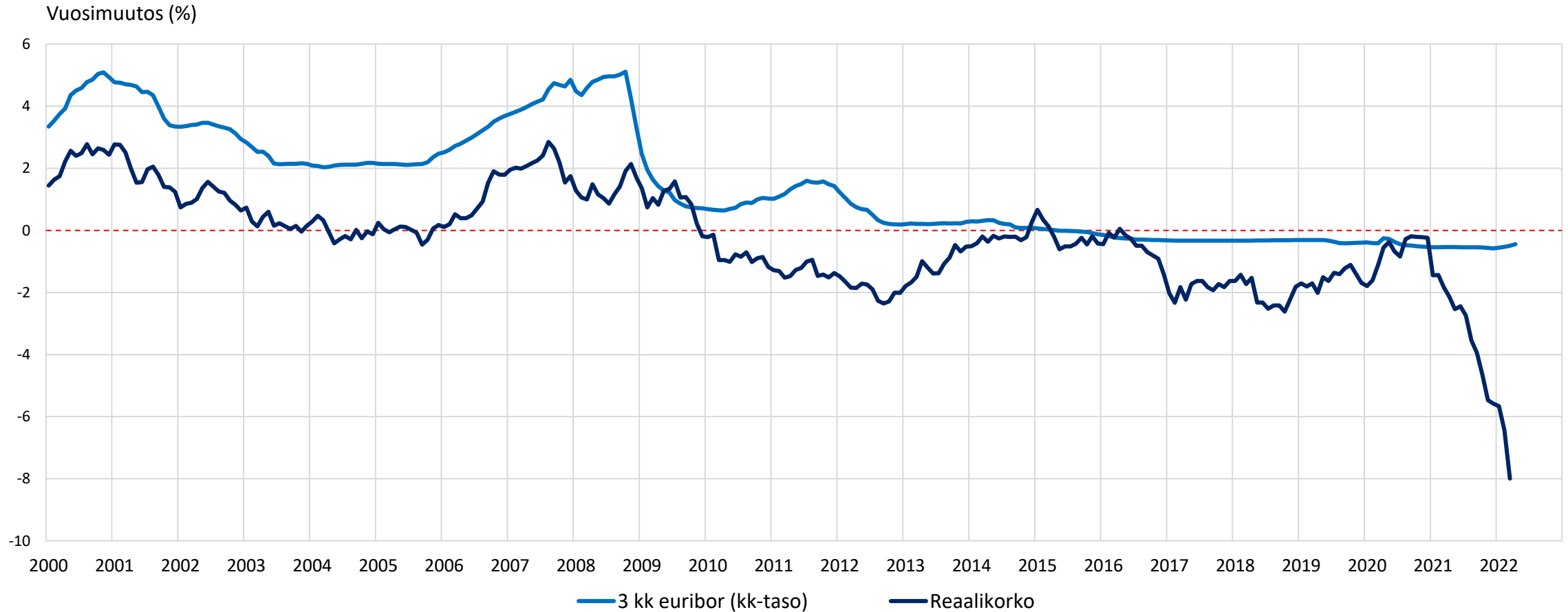
Tulojen kasvu jarruttaa asuntorakentamisen laskua

Käytettävissä olevien tulojen ennustetaan edelleen kasvavan reippaasti

Inflaatio pitää kiinteän omaisuuden houkuttelevana

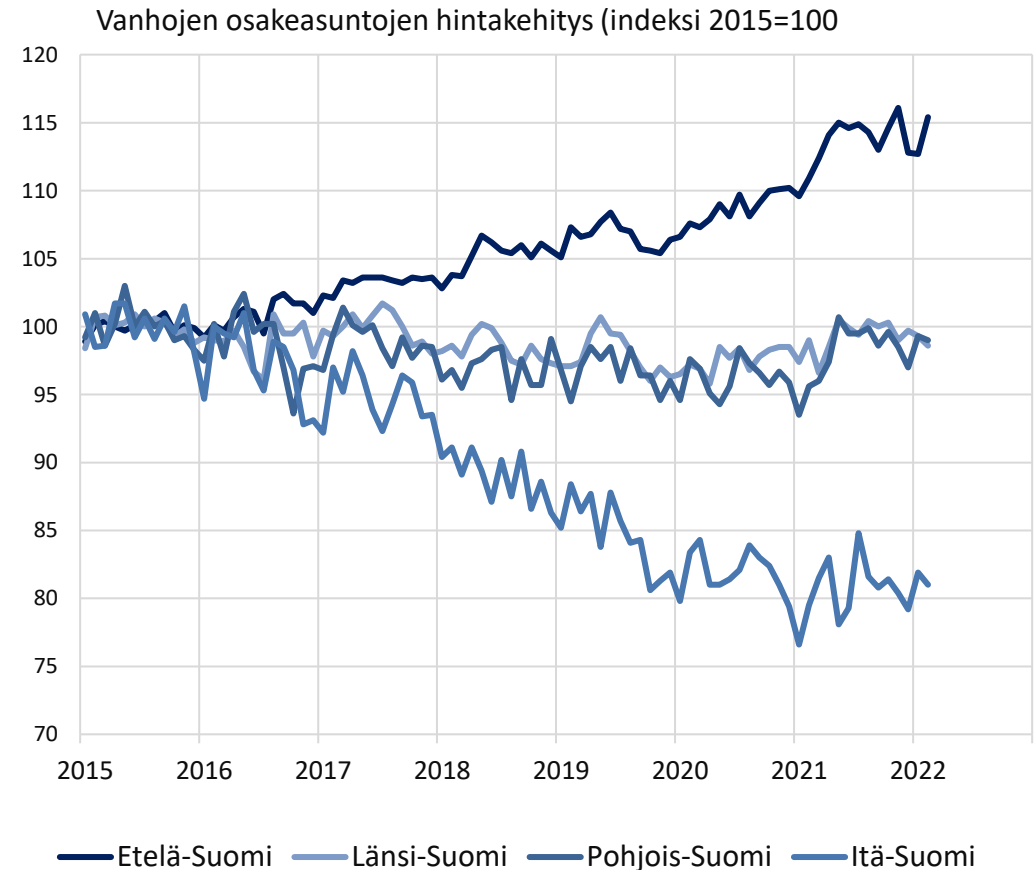
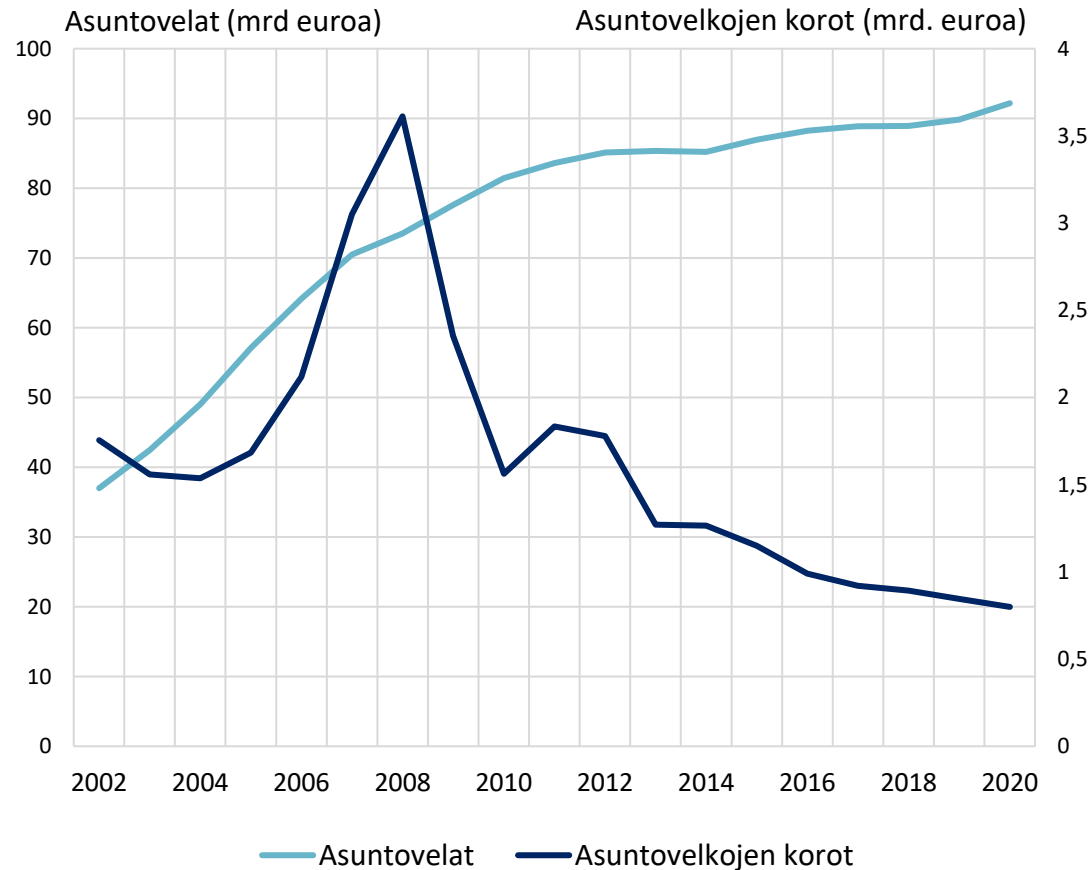
Pakkaselle painunut reaalikorko maksaa velkaa

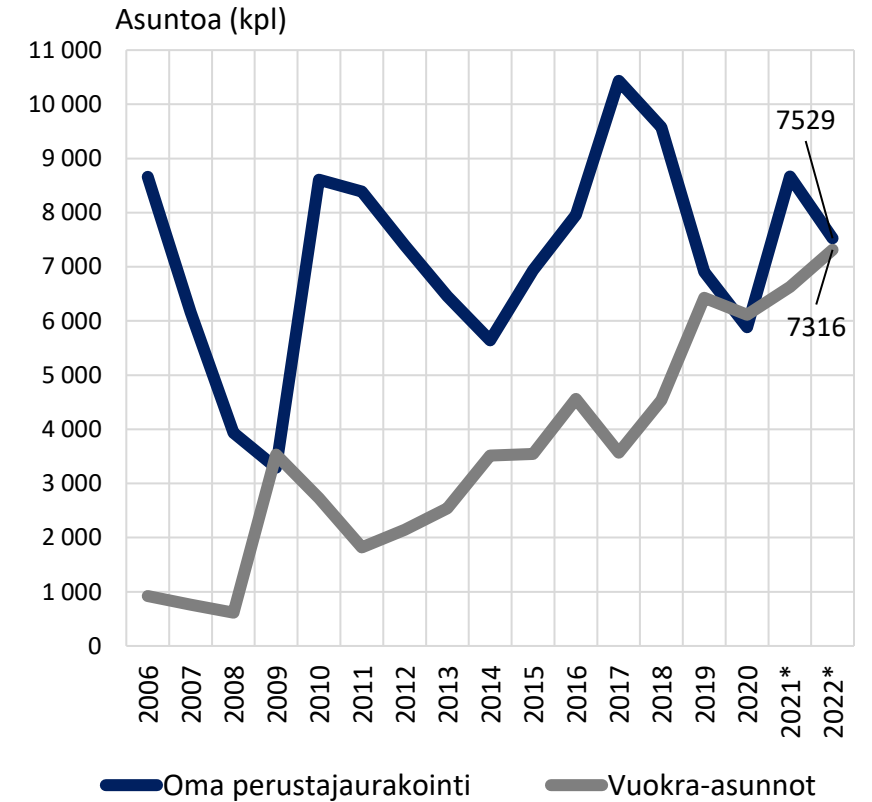
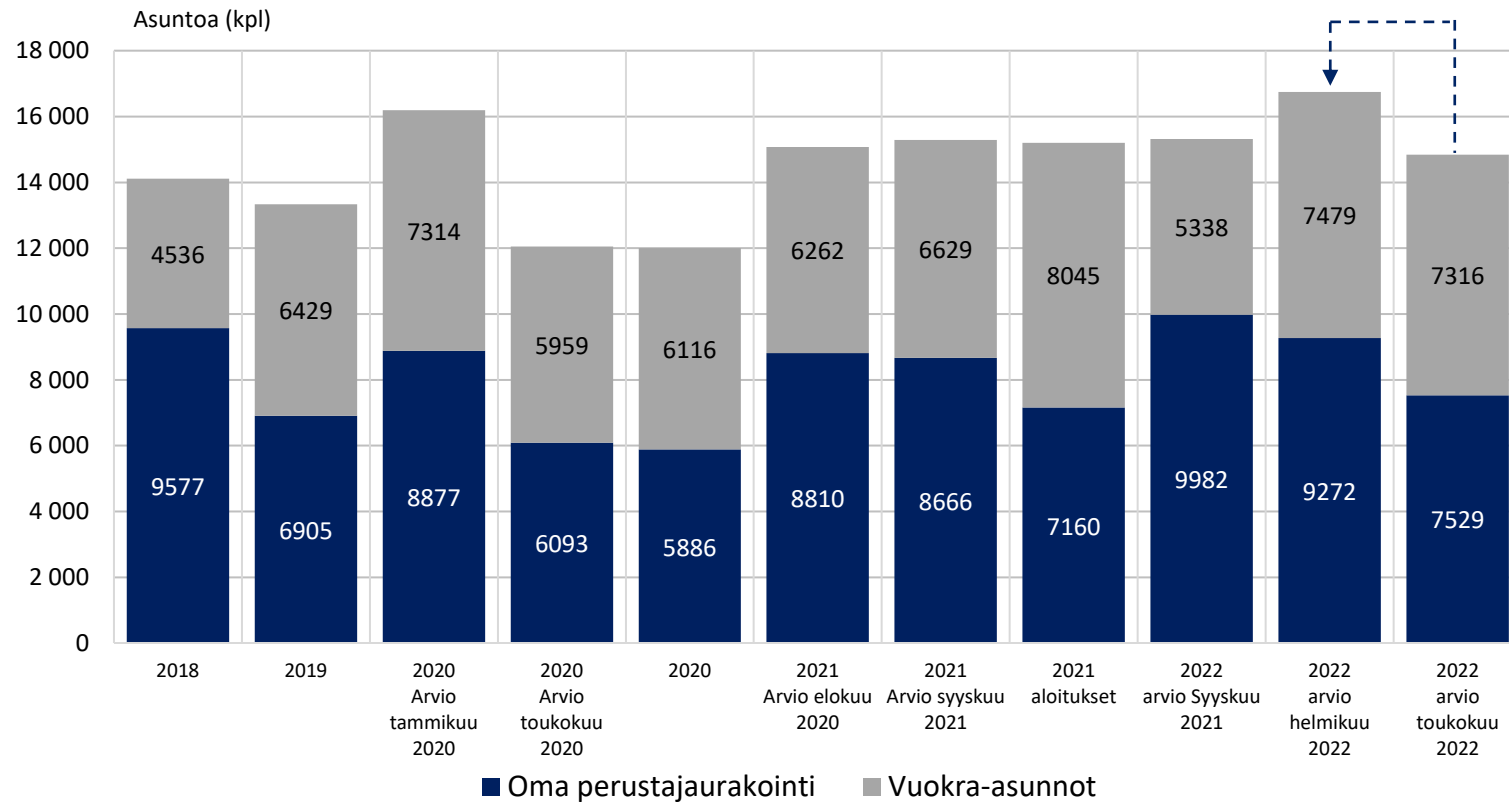
Alueellisten hintaerojen kasvu tasoittuu korkojen noustessa

Asuntolainojen korkomenojen puolittuminen 2000-luvulla on nostanut kalliiden alueiden kysyntää ja hintoja

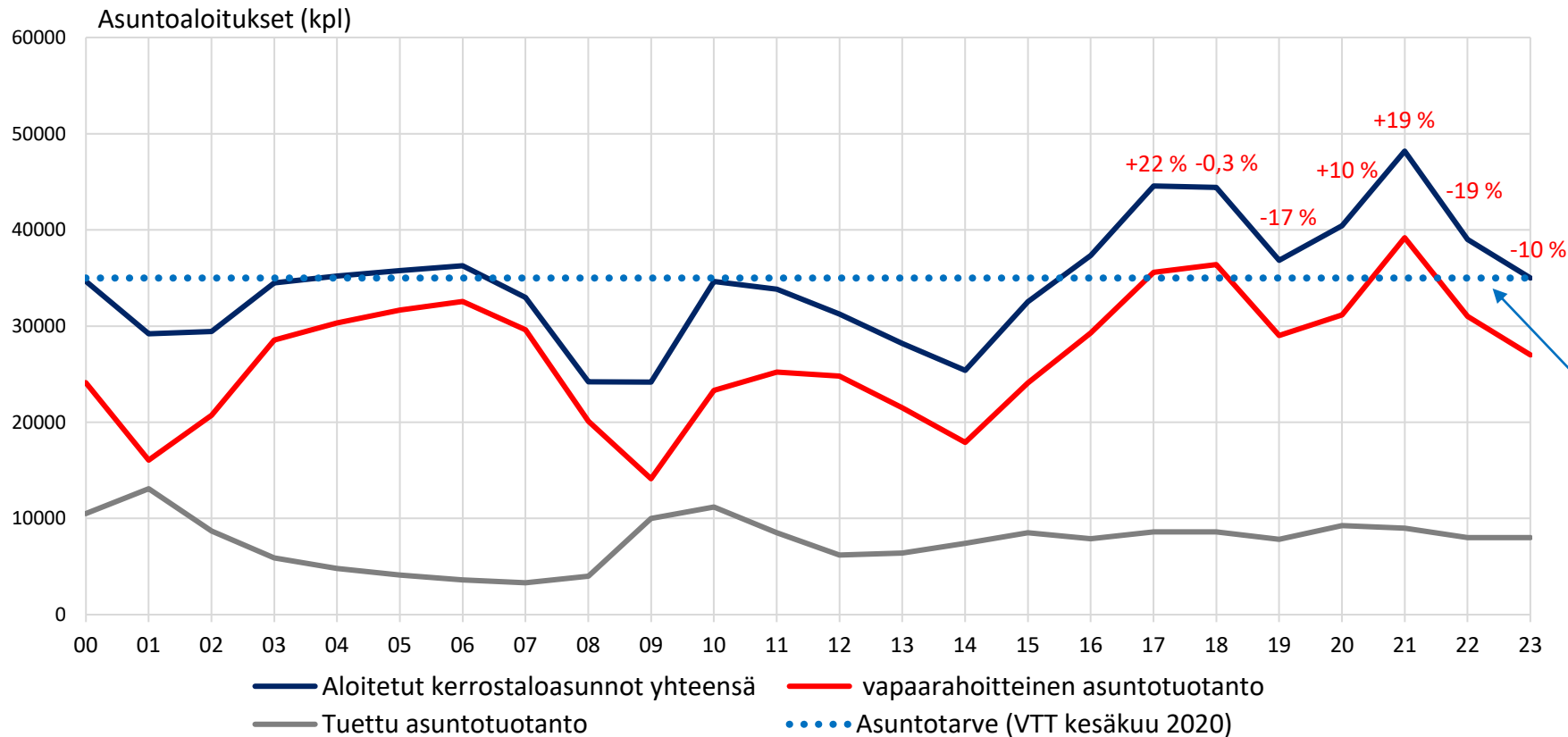
Kerrostalojen rakentaminen hidastuu

Aloitusten taso pysyy historiaan nähden korkealla – vuokra-asuntotuotanto vetää edelleen

Asuntorakentaminen hidastuu hyvälle tasolle

Laskennallinen asuntotuotantotarve täyttyy myös ensi vuonna

	Asunto-aloitukset	%
2021	48 000	+19
2022e	39 000	-19
2023e	35 000	-10

VTT:n asuntotuotantotarvelaskelmien (kesäkuu 2020) mukaan kahden seuraavan vuosikymmenen aikana uusia asuntoja tarvitaan yhteensä 700 000 eli vuosittain 35 000 kappaletta. Tarpeesta 90 prosenttia kohdistuu neljälletoista suurimmalle kaupunkiseudulle. Helsingin seutukunnan osuus on puolet.

Rakennusteollisuus RT ennuste 2021-2023*

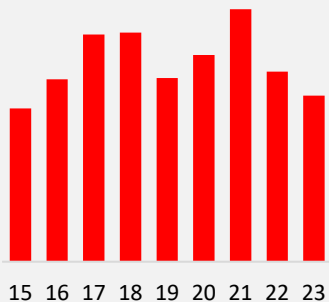
Asuntorakentaminen

Yhteensä

2020: 40 300
2021: 48 000
2022: 39 000
2023: 35 000

Asuntorakentaminen hidastuu kerrostalotuotannon vähetessä. Tuotanto pysyy edelleen hyvällä tasolla. Pientalojen kasvu jatkuu.

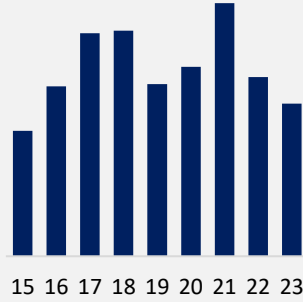
Kerrostalot

Vapaaarahoitteiset

2020: 20 600
2021: 27 500
2022: 19 500
2023: 16 000

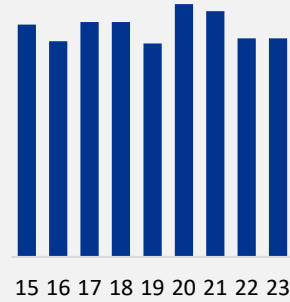
Korkojen nousu hidastaa. Tulojen kasvu ja reaalikokojen lasku tukevat kuluttajakysyntää. Sijoittajakysyntä pysyy yllä.

ARA-asunnot

2020: 9 200
2021: 8 900
2022: 8 000
2023: 8 000

Korkealla tasolla pysynyt ARA-tuotanto hidastuu ennusteajaksolla.

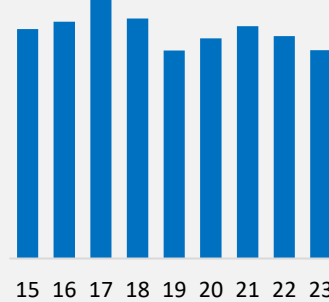

Rivitalot

2020: 3 200
2021: 3 300
2022: 3 200
2023: 3 000

Rivitalojen rakentaminen hidastuu hieman.

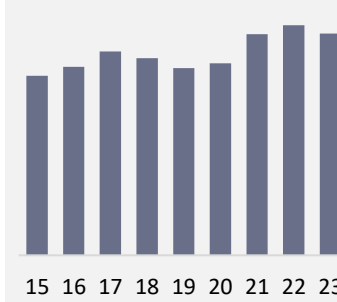

Omakotitalot

2020: 6 900
2021: 8 000
2022: 8 300
2023: 8 000

Pientalojen aloitukset kasvavat kuluvana vuonna. Kehyskunnat vetävät edelleen.

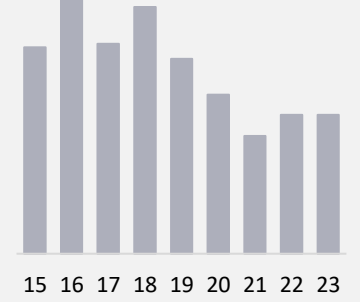

Muut rakennukset

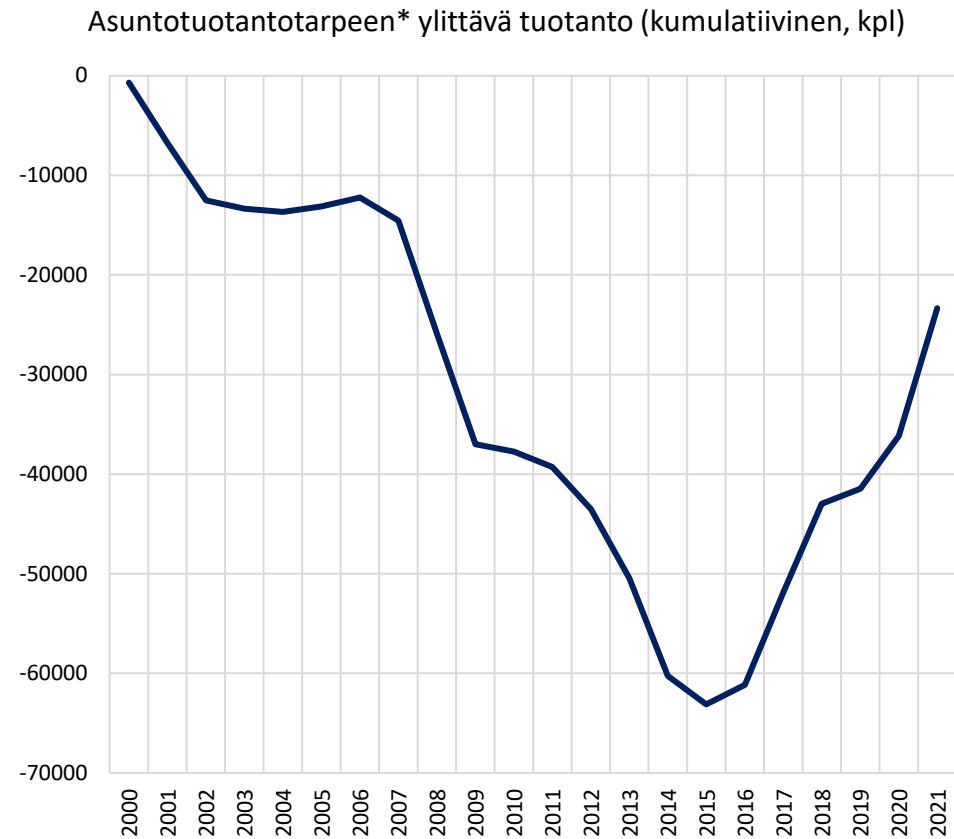
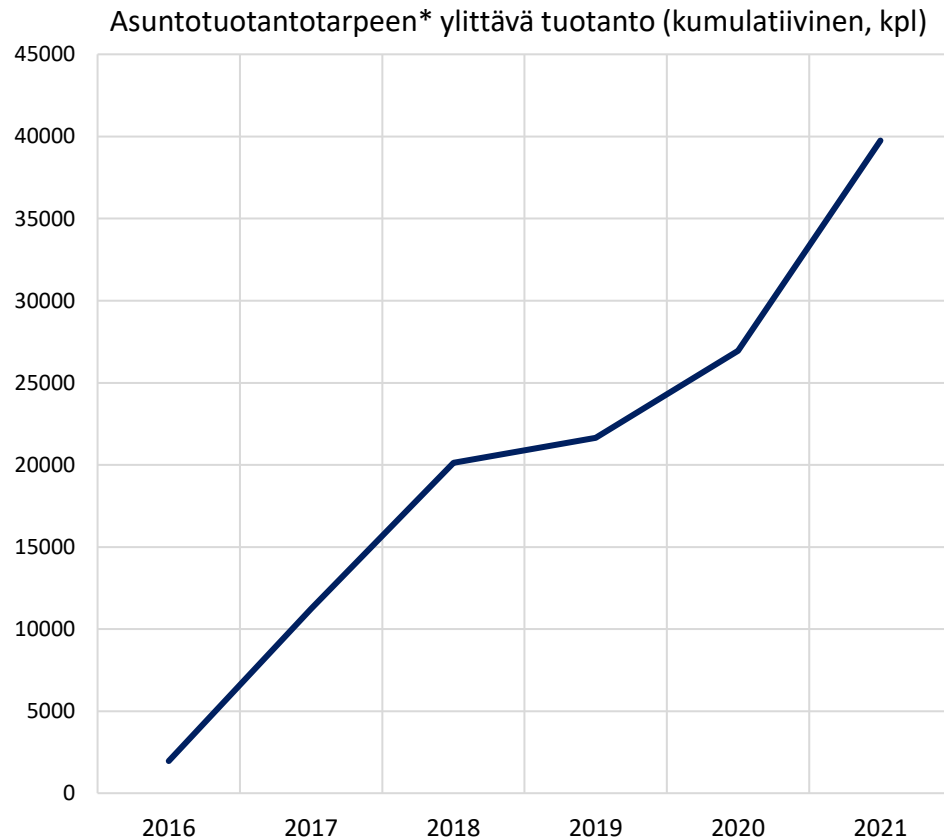
2020: 500
2021: 300
2022: 400
2023: 400

Muu rakentaminen vähenee koko asuntorakentamisen mukana.

Asuntomarkkinoiden tilanne pysyy vakaana

Valmistuvien asuntojen määrä kasvaa tänä vuonna reippaasti ja uusien asuntoaloitusten määrä pysyy hyvällä tasolla

*Laskennallinen asuntotarve on 35 000 asuntoa / vuosi. Tarve johtuu mm. kaupungistumisesta, yhden aikuisen talouksien lisääntymisestä ja asuntokannan ikääntymisestä (VTT 2020)

Vanha työkuorma tukee kasvua tänä vuonna

Asuntorakentaminen hidastuu ennätyskorkealta tasolta, mutta pysyy edelleen historiaan nähden hyvällä tasolla. Toimitilarakentaminen vauhdittuu epävarmuudesta huolimatta ja siirtyy kasvun veturin paikalle. Kuluvaan vuoteen kannattelee viime vuoden kova asuntoaloitusten taso ja toimitilarakentamisen piristymisen. Ensi vuonna rakentamisen volyyymi supistuu. Työllisyys kehittyy ennustejaksolla heikosti.

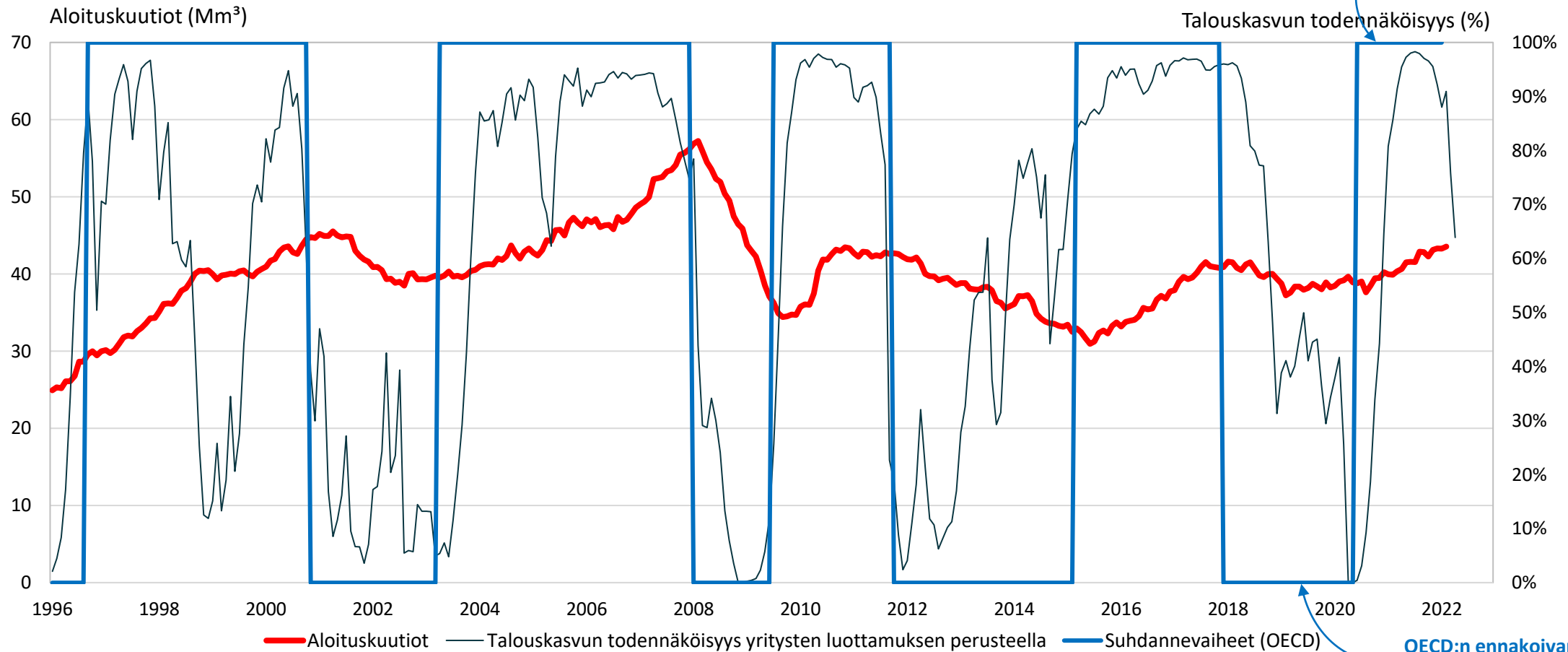
Rakennusteollisuus

Hidastuva talouskasvu ei tue rakentamisen nopeaa kasvua

Alkuvuoden riipeä talouskasvu hyytyy - kuluttajien ja rakentajien luottamus on koronakriisin tasolla

OECD:n ennakoivan mittarin mukaan talous kasvaa

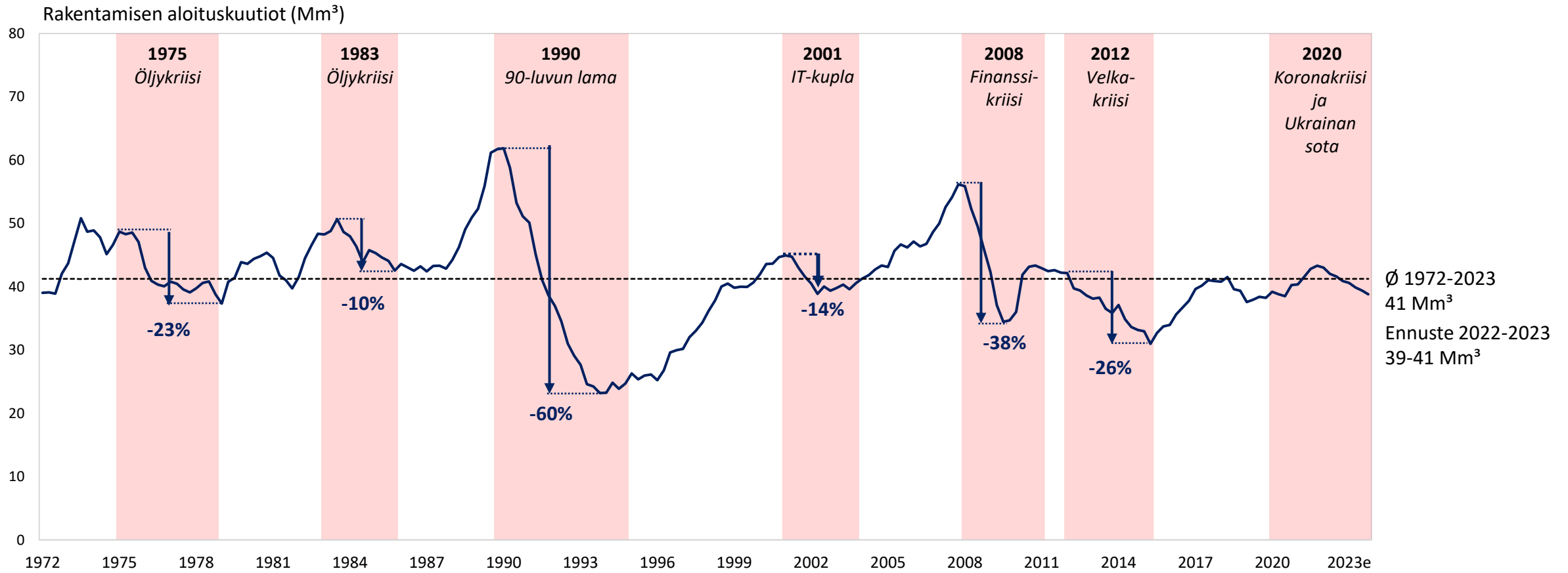

— Aloituskoot — Talouskasvun todennäköisyys yritysten luottamuksen perusteella — Suhdannevaiheet (OECD)

OECD:n ennakoivan mittarin mukaan talous ei kasva

Kriisiherkän Suomen heilahtelut näkyvät aina rakentamisessa

Kriiseissä aloituskuutiot pudonneet keskimäärin 30 % ja vähintään 10 % – nykytilanne muistuttaa lähinnä öljykriisiä

Rakennusteollisuus RT ennuste 2022-2023*

Rakentaminen
2020 yhteensä
36,9
MRD. €

Uudistalonrakentaminen

15,9
MRD. €

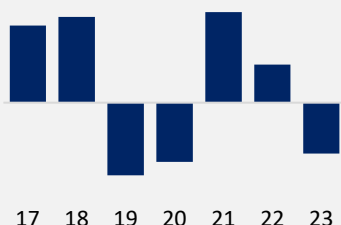

7,4
MRD. €

Asunnot

2020: -6,9 %
2021: 10,7 %
2022: 3,0 %
2023: -7,0 %

Kerrostalorakentamisen hidastuminen painaa ensi vuoden pakkaselle. Pientalorakentamisen kasvu jatkuu. Asuntorakentaminen pysyy edelleen hyvällä tasolla.

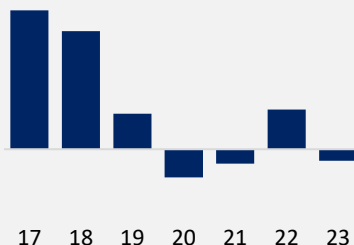

8,5
MRD. €

Toimitilat

2020: -1,9 %
2021: -1,0 %
2022: 4,0 %
2023: -3,0 %

Toimitilarakentaminen nousee rakentamisen kasvun veturiksi. Investointeja hidastaa epävarmuus. Osa hankkeista siirtyy, mutta suurin osa toteutuu.

+

Korjausrakentaminen

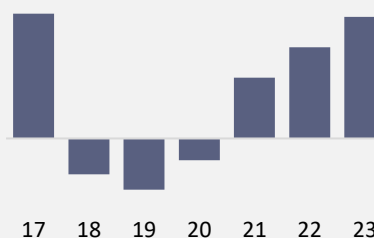
14,0
MRD. €

Asunnot ja toimitilat

2020: -0,4 %
2021: 1,2 %
2022: 1,5 %
2023: 2,0 %

Korjausrakentaminen pysyy kasvussa koko ennustejakson. Kuntien heikko taloustilanne hidastaa julkisia korjaushankkeita.

+

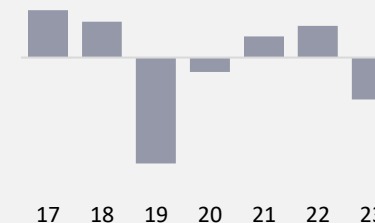
Maa- ja vesirakentaminen

7,0
MRD. €

2020: -0,7 %
2021: 1,0 %
2022: 1,5 %
2023: -2,0 %

Maa- ja vesirakentaminen supistuu ensi vuonna. Kustannusten riipeä nousu, raidehankkeiden hiljentyminen ja kuntien heikko investointikyky painavat alaa.

= Rakentaminen yhteensä*: 2021e: +1,5 % 2022e: +2,0 % 2023e: -2,0 %

*määrän muutos

Rakennuskustannusten nousu jatkuu kaikissa skenaariossa

Nousun jyrkkyys riippuu kriisin pituudesta ja vaihtoehtoisista jakelukanavista – kannattavuus heikkenee

	Hyvä skenaario - <i>nopeasti ratkeava sota</i>	Perusskenaario - <i>sota pitkittyy Ukrainassa</i>	Huono skenaario - <i>laajentuva sota</i>
Materiaalien saatavuus	<ul style="list-style-type: none"> Saatavuusongelmat kestävät kuukausia Koko rakennusteollisuudelle syntyy tulonmenetyksiä Reklamaatiokierre myöhästymisistä ja puutteista 	<ul style="list-style-type: none"> Sodan pitkittyessä materiaaleja hamstrataan ja ne kallistuvat edelleen Hankintakanavat uudistetaan ja materiaaleja etsitään kauempaa Materiaaleja vaihdetaan korvaaviin 	<ul style="list-style-type: none"> Materiaalien saatavuus muuttuu hyvin haastavaksi Kysyntä pienenee ja materiaalit riittävät paremmin Joidenkin tuotteiden osalta pohjoismaista yhteistyötä Huoltovarmuus tärkeintä, säännöstelyä tähän liittyen Itämerikuljetukset ovat erittäin riskialttiita
Materiaali-kustannukset	<ul style="list-style-type: none"> Pakotteista seuranneet materiaalikapeikot vaikuttavat kustannusten muodostumiseen eniten Kustannukset palaavat p.a. keskiarvoon vähitellen 	<ul style="list-style-type: none"> Vuonna 2021 alkanut kustannusnousu jatkuu kovana Polttoaineiden ja energian korkeina pysyvät hinnat vaikuttavat läpi ketjun 	<ul style="list-style-type: none"> Toiminnasta tulee lisääntyvästi ei-markkinaehtoista Kustannusten nousu vastaa Suomen 1940-luvun sota-ajan kymmenien prosenttien kustannusten nousua
Työvoima	<ul style="list-style-type: none"> Ukrainalaiset palaavat kotimaahansa, mutta sota ei vaikuta Baltian maihin Ukrainan jälleenrakentaminen lisää työvoiman kysyntää Euroopassa ja hankaloittaa Suomessa 	<ul style="list-style-type: none"> Pitkittynyt sota alkaa sotkemaan työmarkkinoita koko Euroopassa Ukrainalaista työvoimaa Keski-Euroopassa on palannut puolustamaan maataan 	<ul style="list-style-type: none"> Ulkomainen työvoima palaa pääosin kotimaahan, linnoittaminen ja liikekannallepano syövät työvoimaa Suomen sijainti voi aiheuttaa maasta poismuuttoa koulutetun väestön keskuudessa
Energia	<ul style="list-style-type: none"> Venäjän energiatoimitukset Eurooppaan jatkuvat Energian hinta pysyy korkealla ja laskee vasta korvaavien energianmuotojen myötä 	<ul style="list-style-type: none"> Venäjän energiatoimitukset Eurooppaan katkeavat osittain Hinta nousee entisestään ja pysyy korkealla pitkään 	<ul style="list-style-type: none"> Venäjän energiatoimitukset Eurooppaan loppuvat Hinta nousee selvästi ja energiaa säännöstellään
Rakentamisen kapasiteetti	<ul style="list-style-type: none"> Markkinoiden kapasiteetti ennallaan 	<ul style="list-style-type: none"> Merkittäviä konkursseja ei synny Markkina supistuu ja vahvat yritykset kasvattavat osuuttaan 	<ul style="list-style-type: none"> Isojen ja pienien yritysten konkursseja Kasvuyrityksiä kaatuu ja rakentamisen markkina supistuu

Rakentamisen kysyntä riippuu Suomen talouden kestäkyvystä

Näkymä uskottavasta uudistumiskyvystä keskiössä – kysyntä laskee joka tapauksessa kaikissa skenaarioissa

	Hyvä skenaario - <i>nopeasti ratkeava sota</i>	Perusskenaario - <i>sota pitkittyy Ukrainassa</i>	Huono skenaario - <i>laajentuva sota</i>
BKT	<ul style="list-style-type: none"> Talous kasvaa tänä vuonna 2,0 prosenttia Kasvu p.a. lähes potentiaalissa ~1,5 % 	<ul style="list-style-type: none"> Taloukasvu painuu alle prosenttiin Epävarmuus hidastaa investointeja ja kulutusta 	<ul style="list-style-type: none"> Suomen talous painuu taantumaan Globalissa taloudessa taantuma
Käytettävissä olevat tulot ja ostovoima	<ul style="list-style-type: none"> Työllisyys ei parane, mutta pysyy hyvällä tasolla Ostovoima laskee lyhyellä aikavälillä inflaation kiihtyessä 	<ul style="list-style-type: none"> Talouden sakkaaminen hidastaa työllisyyskehitystä Laajempaa työttömyyttä ei esiinny Ostovoima laskee lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä inflaation kiihtyessä 	<ul style="list-style-type: none"> Käytettävissä olevat tulot romahtavat työttömyyden kasvaessa Ostovoima laskee samalla inflaation nopeutuessa Asuntokauppa hyytyy ja hinnat laskevat
Sijoittajat ja investoinnit	<ul style="list-style-type: none"> Vaihtoehtoisten sijoituskohteiden puute pitää Suomen kiinnostavana sijoituskohteena Investointeihin ei liity maariskiä 	<ul style="list-style-type: none"> Suomen maariski kasvaa, mutta vaihtoehtoisten sijoituskohteiden puute pitää Suomen vielä kartalla Suunniteltuja kotimaisia investoinneista siirtyy 	<ul style="list-style-type: none"> Ulkomainen pääoma vähenee Suomessa vähintään lyhyellä aikavälillä Teollisuuden investoinnit siirtyvät ja menevät muualle
Korot	<ul style="list-style-type: none"> Korot nousevat ennusteiden mukaisesti plussalle kesään mennessä 	<ul style="list-style-type: none"> Nollakorkojen aika päättyy Korot nousevat ennakoitua hitaammin 	<ul style="list-style-type: none"> Korkojen nousua lykätään
Väestö, kaupungistuminen, Asuntotarve	<ul style="list-style-type: none"> Asuntotuotanto pysyy edelleen hyvällä tasolla 	<ul style="list-style-type: none"> Ei vaikutusta väestönkasvuun Ei vaikutusta kaupungistumiseen Asuntotuotantoa ajaa taloudelliset tekijät 	<ul style="list-style-type: none"> Väestönlisäys ulkomailta hidastuu Kaupungistuminen hidastuu Asuntotuotanto painuu alle tarve-ennusteiden
Rakentaminen	<ul style="list-style-type: none"> Rakentaminen pysyy kohtuullisella tasolla Kustannusten jatkuva nousu tekee yritysten tarjoustoiminnasta erittäin vaikeaa 	<ul style="list-style-type: none"> Rakentaminen supistuu 10 prosentin luokkaa Materiaalien laajenevat saatavuusongelmat, kustannusten ja epävarmuuden kasvu tekevät yritysten tarjoustoiminnasta entistä vaikeampaa 	<ul style="list-style-type: none"> Rakentaminen supistuu 30 % kuten vakavissa kriiseissä keskimäärin Julkinen elvytys ja huoltovarmuuteen liittyvä rakentaminen elinehto

Rakentaminen kallistuu ensi vuonna laskuun

Uudisrakentamisen volyymi putoaa etenkin asuntorakentamisessa. Korjausrakentaminen jatkaa kasvuaan koko ennustejaksolla. Infrarakentaminen kääntyy laskuun. Työllisyys kehittyy ennustejaksolla heikosti. Ukrainan sodalla on pitkäaikaisia vaikutuksia rakentamisen työvoiman ja materiaalien saatavuuteen sekä kysyntään koko Euroopassa.

Rakennusteollisuus

Liitteet

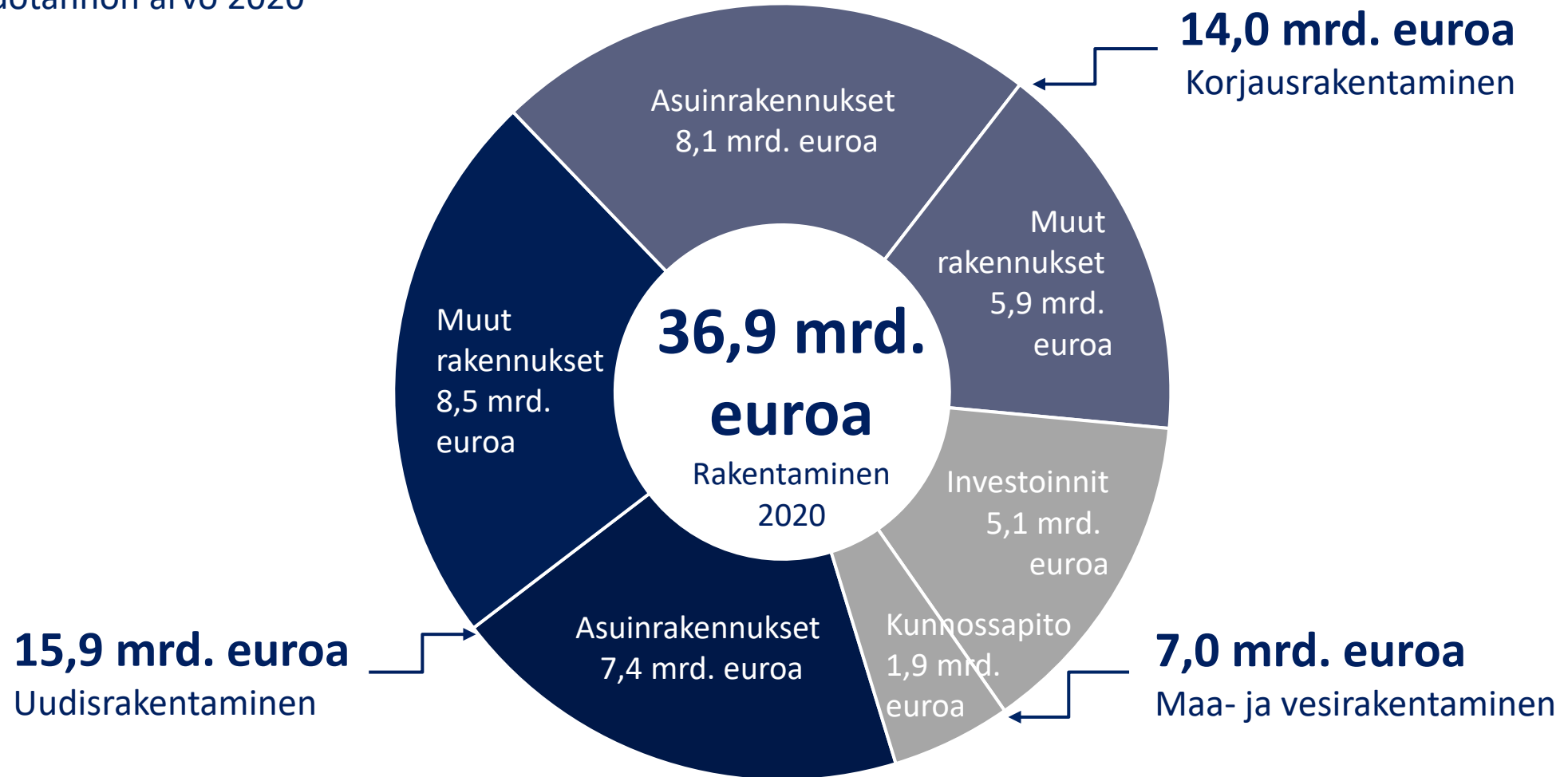

Rakennusteollisuus

Rakentamisen jakautuminen päätoimialoittain

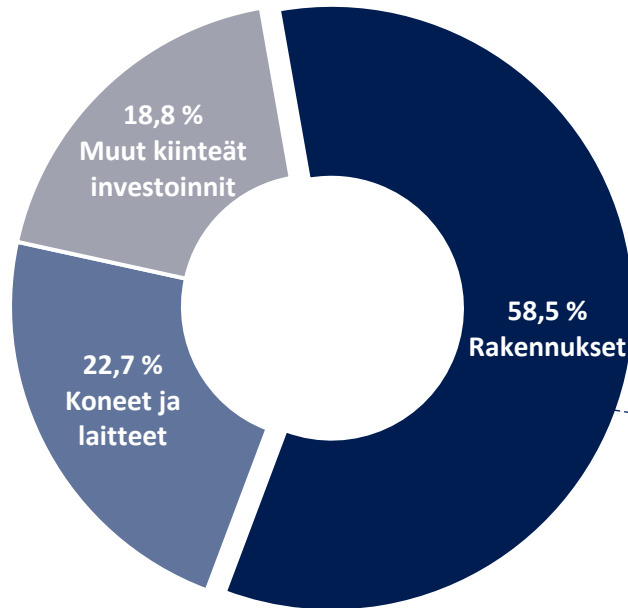
Rakennustuotannon arvo 2020

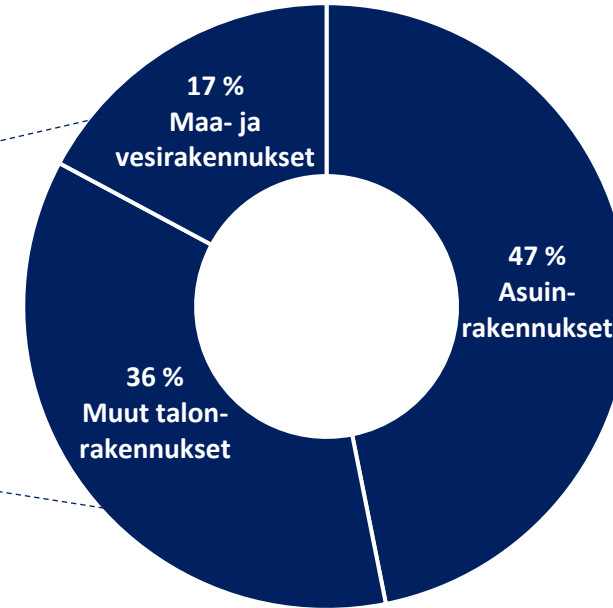
Rakennusinvestoinnit kattavat 60 % investoinneista

Investointien jakautuminen vuonna 2020

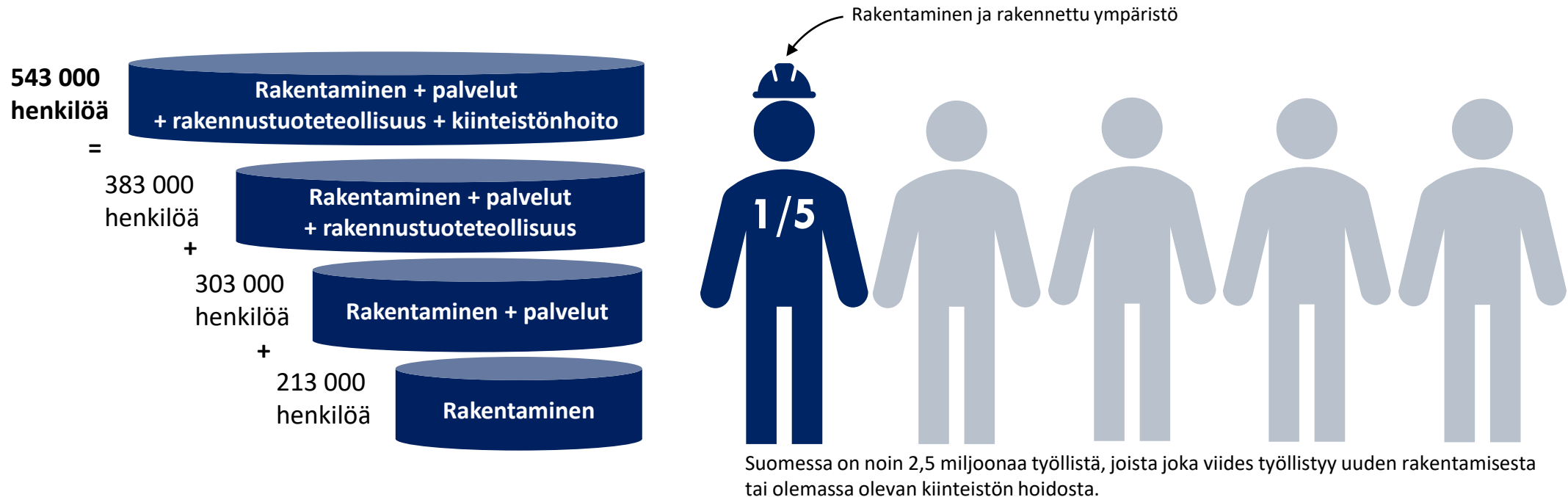
Kiinteät investoinnit yhteensä

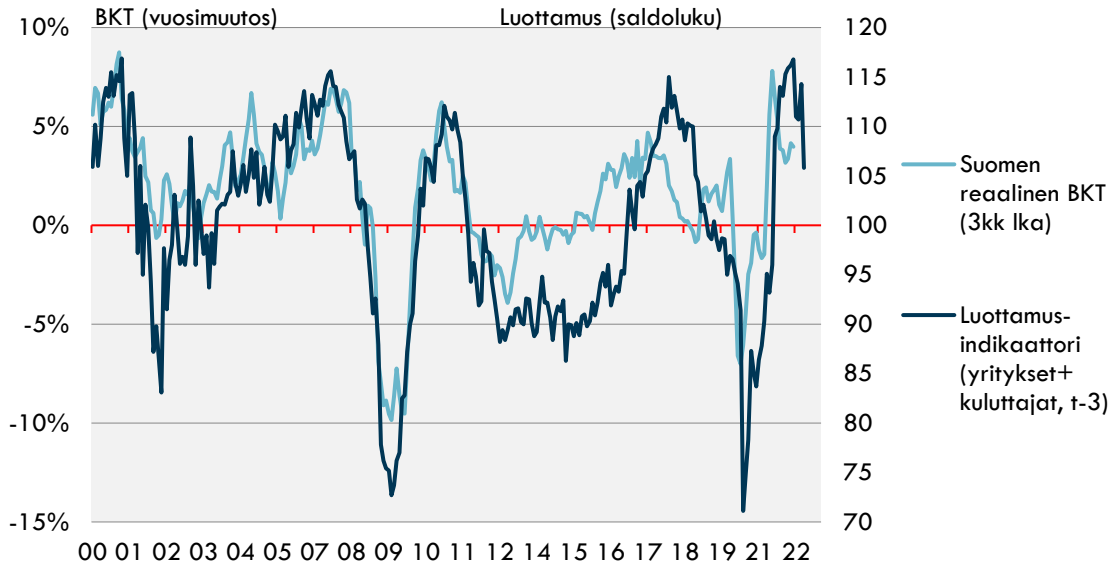
Rakennusinvestoinnit

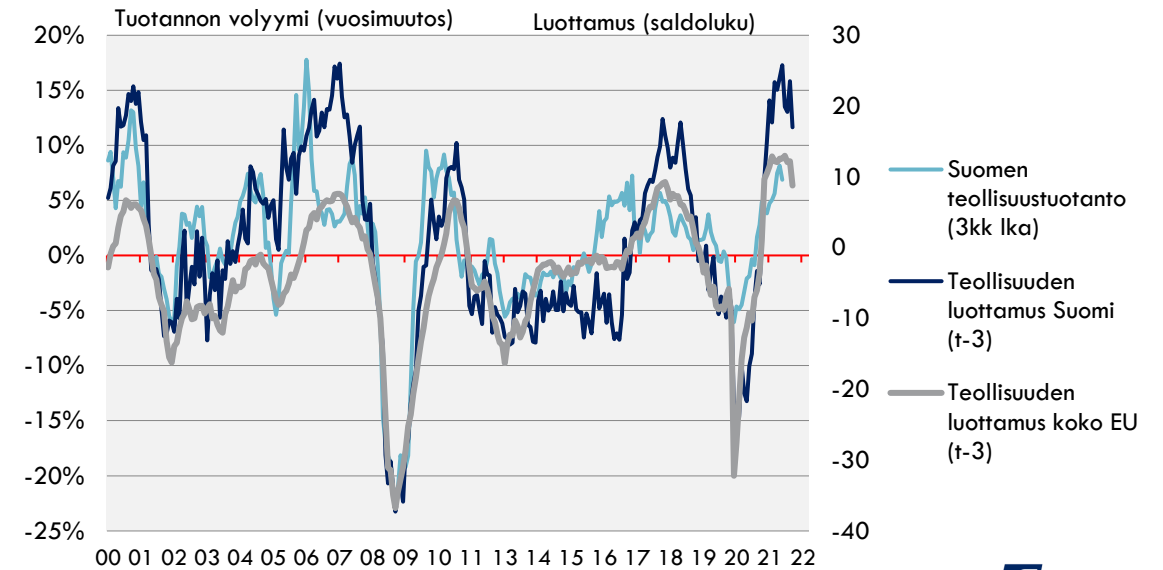
Joka viides suomalainen työllistyy uuden rakentamisesta tai rakennetun ympäristön hoidosta

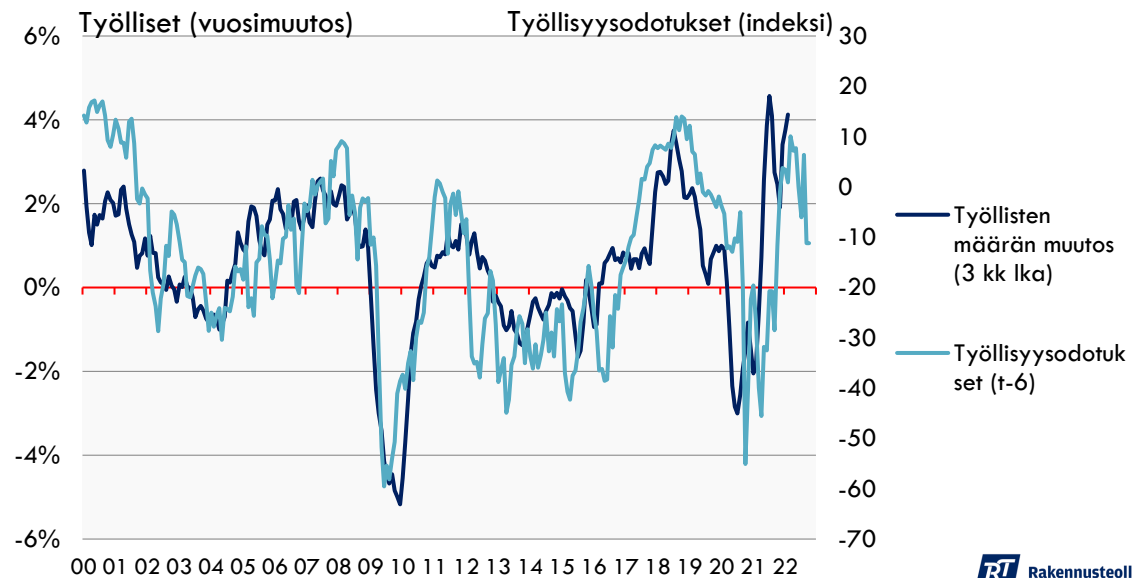
Suomen talous: kasvu hidastuu nyt selvästi

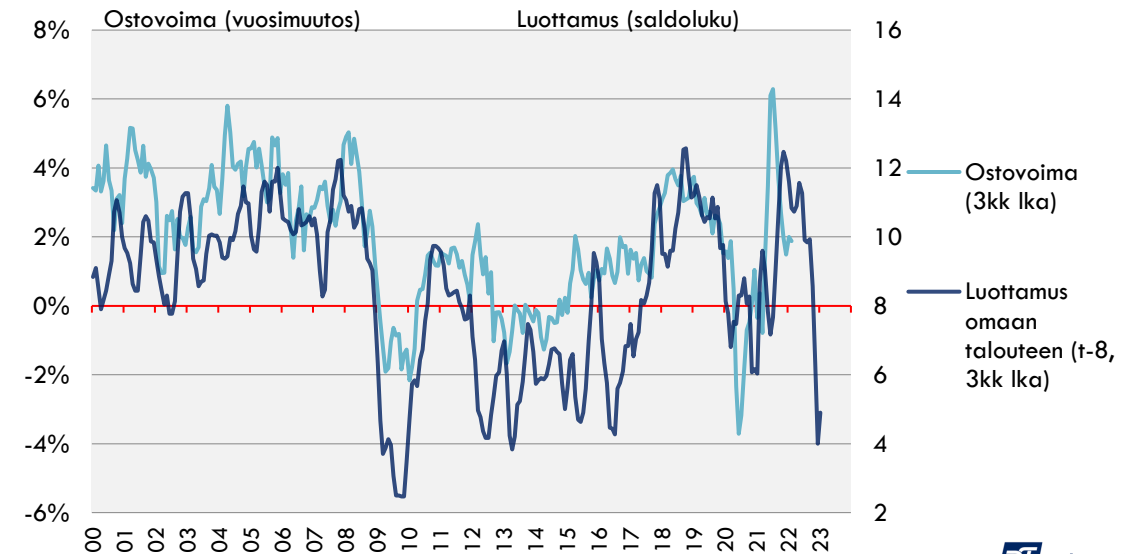
Suomen teollisuus: hyvä tilanne jatkuu epävarmuudessa

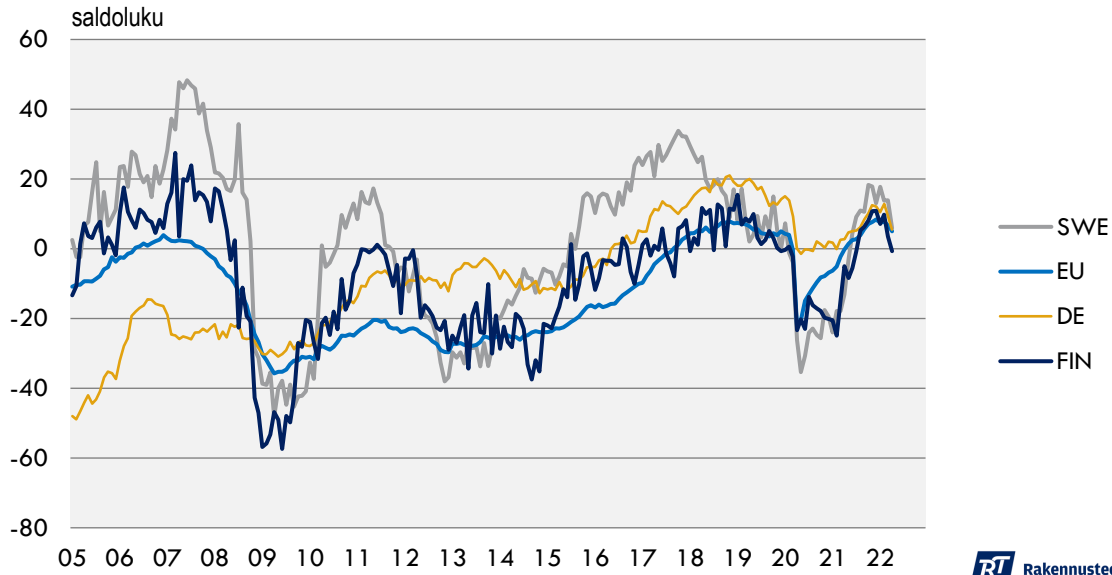
Työmarkkinat: työllisyyden paraneminen hidastuu

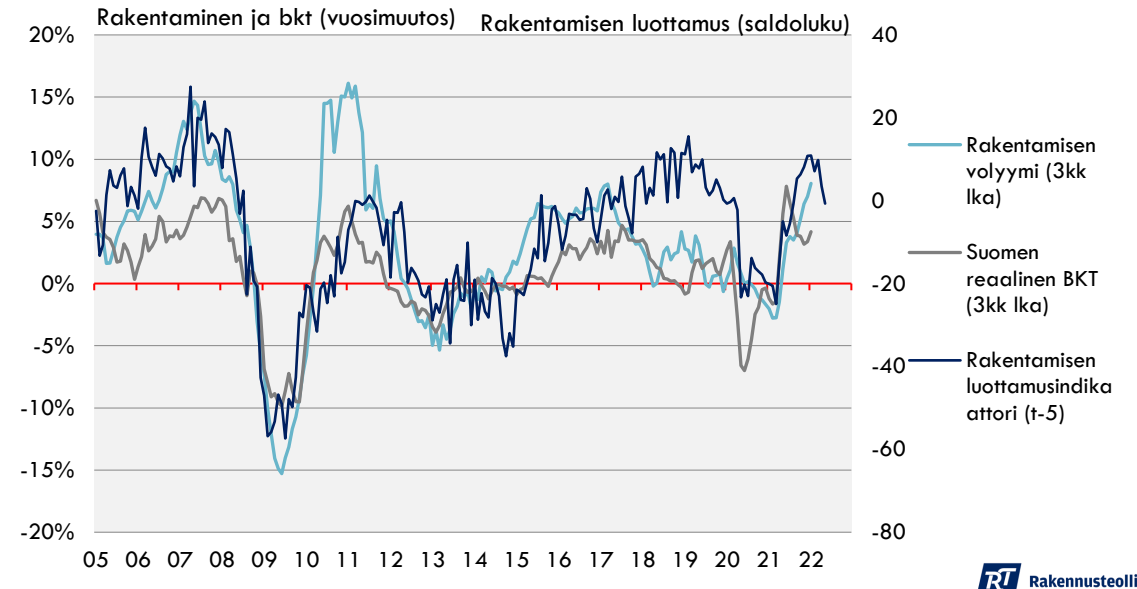
Kuluttajat: ostovoima putoaa rajusti

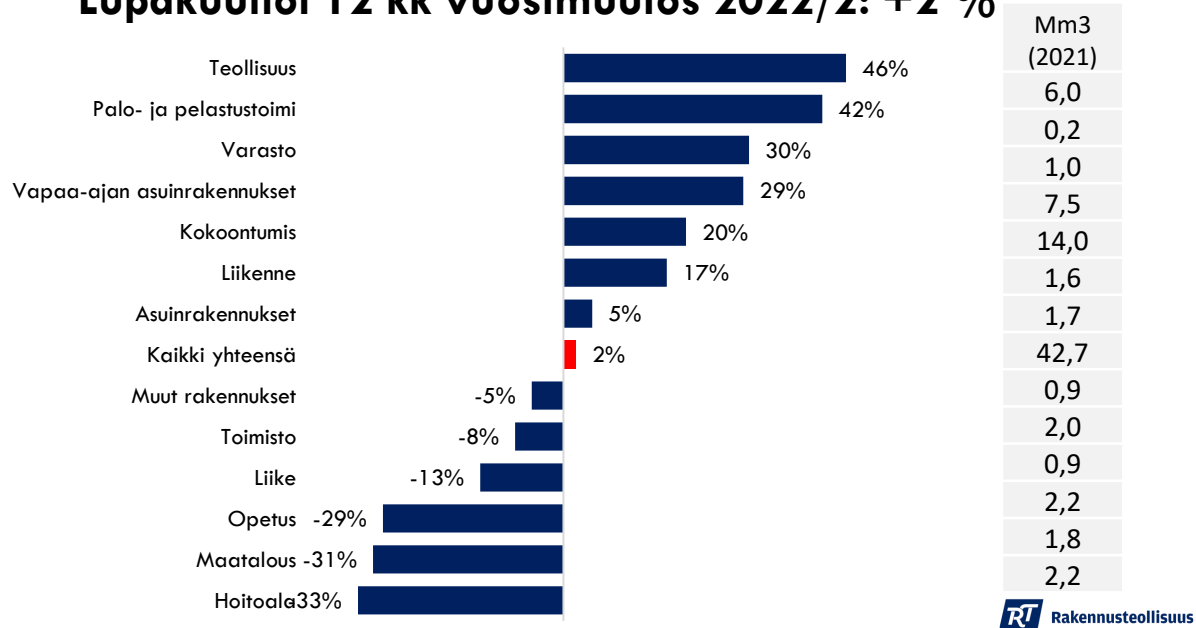
Rakentaminen EU: Luottamus hiipuu – Suomi notkahti

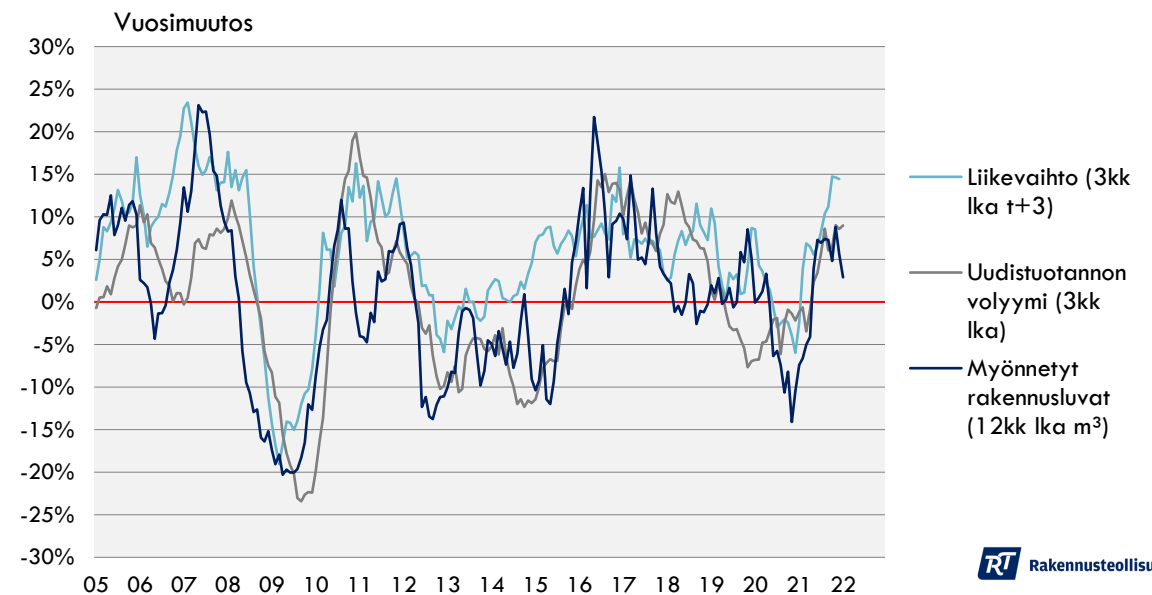
Rakentaminen Suomi: volyymi pysyy vielä kasvussa

Lupakuutiot 12 kk vuosimuutos 2022/2: +2 %

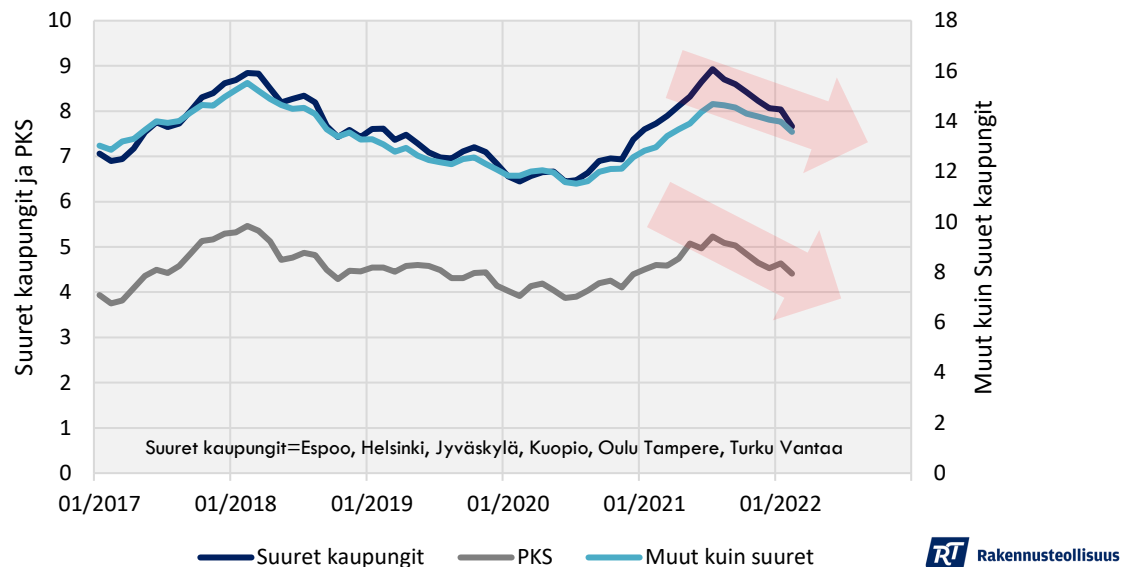

Liikevaihdon kasvuvauhti hidastuu Q2:llä

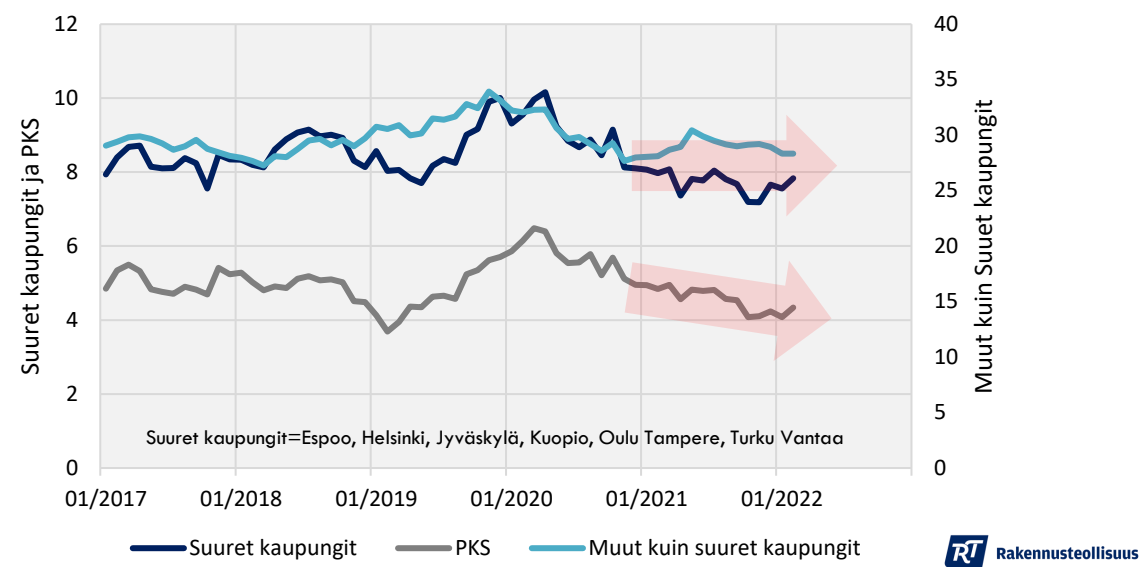

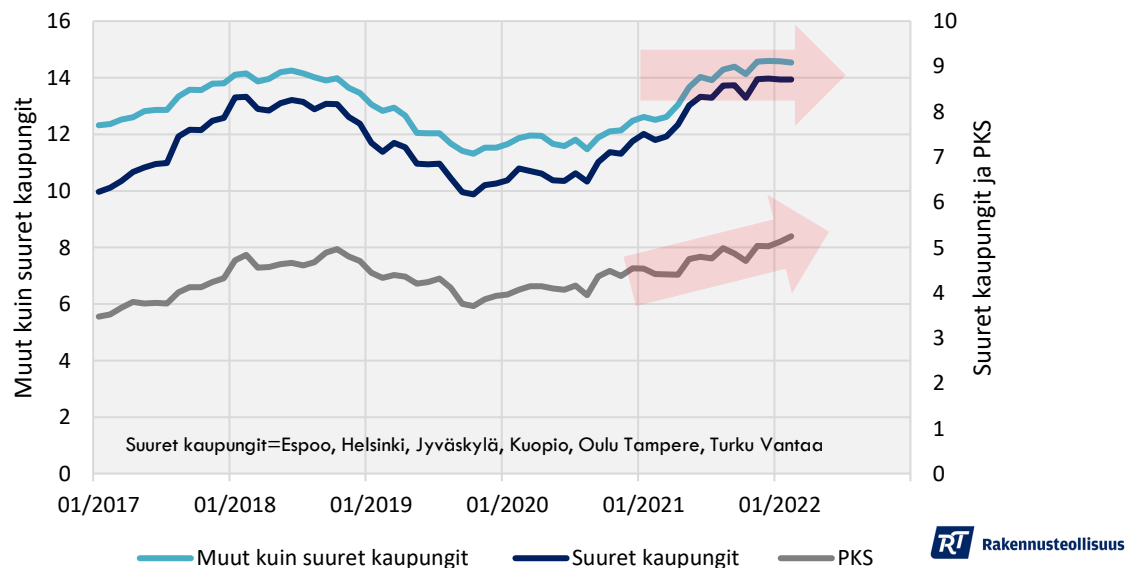
Asuinrakentamisen luvat (milj. m³, 12 kk)

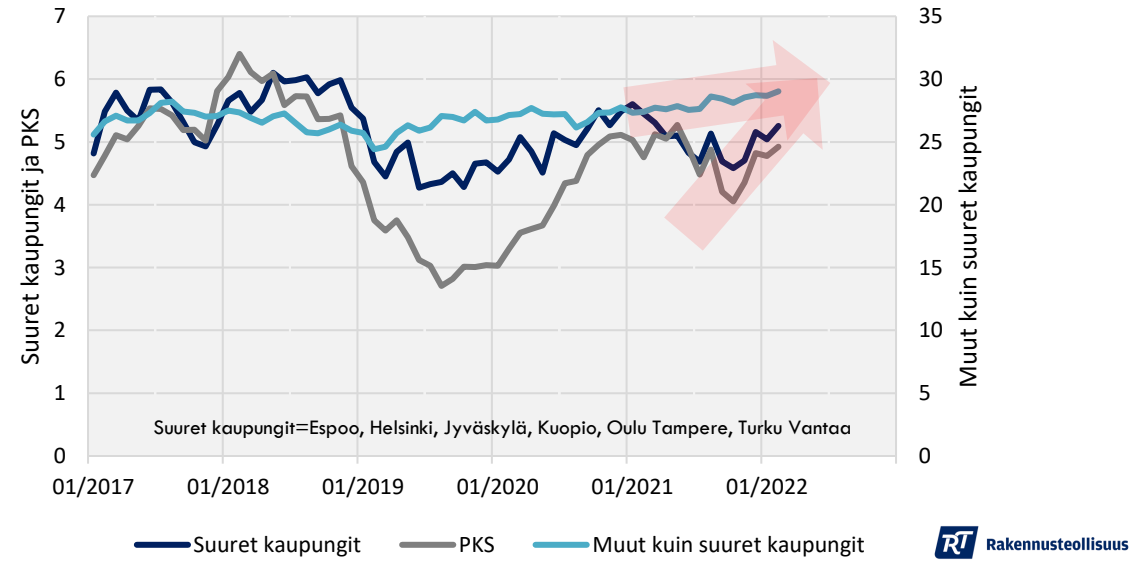
Muun kuin asuinrakentamisen luvat (milj. m³, 12 kk)

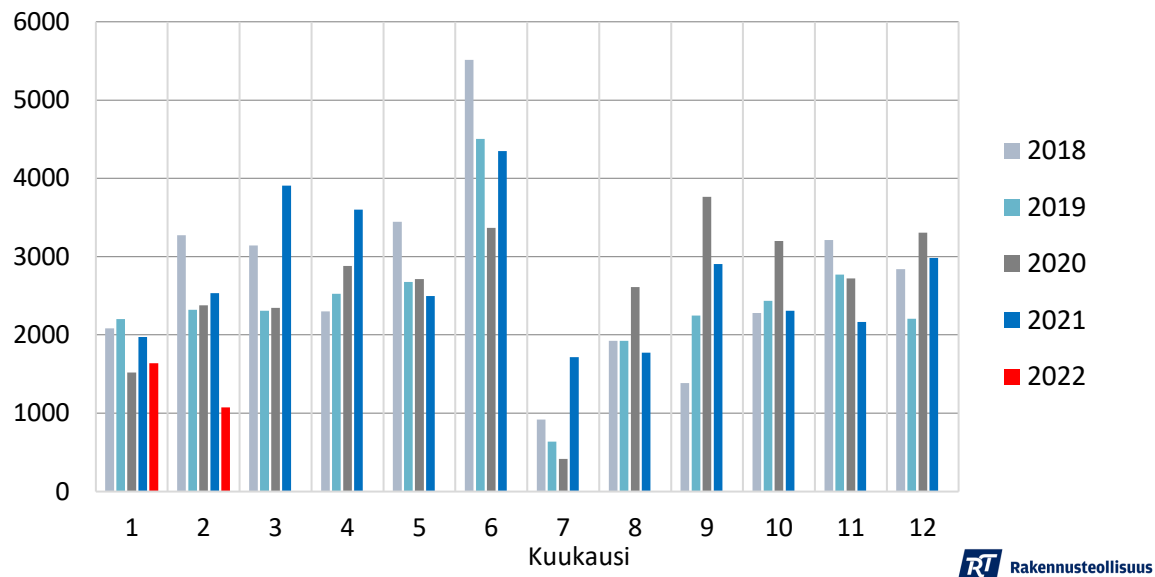
Asuinrakentamisen aloitukset (milj. m³, 12 kk)

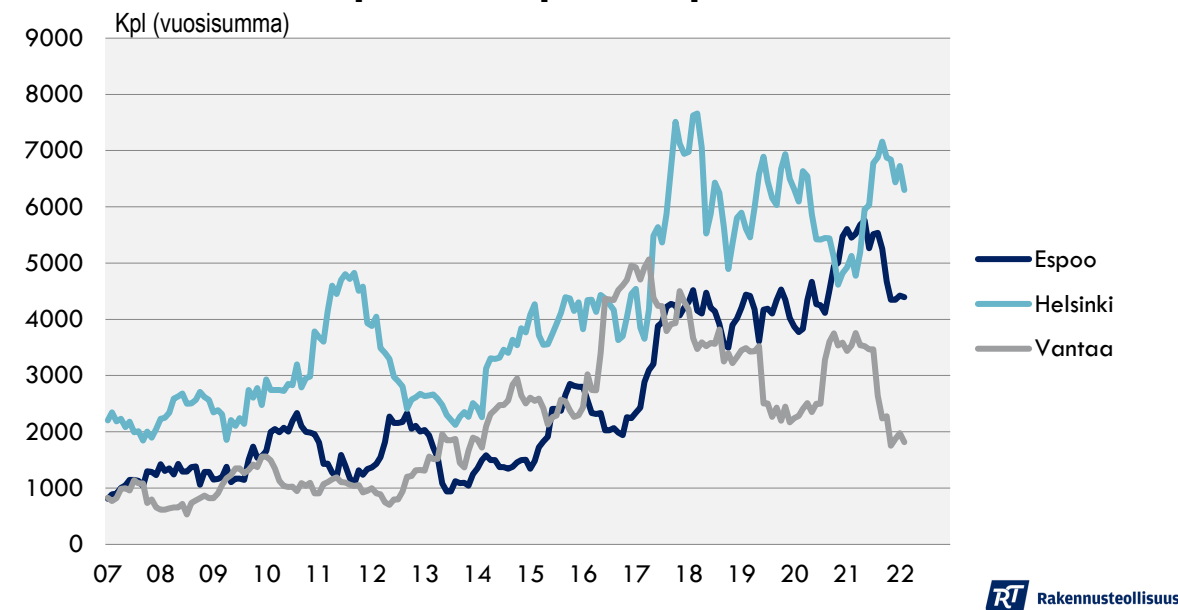
Muun kuin asuinrakentamisen aloitukset (milj. m³, 12 kk)

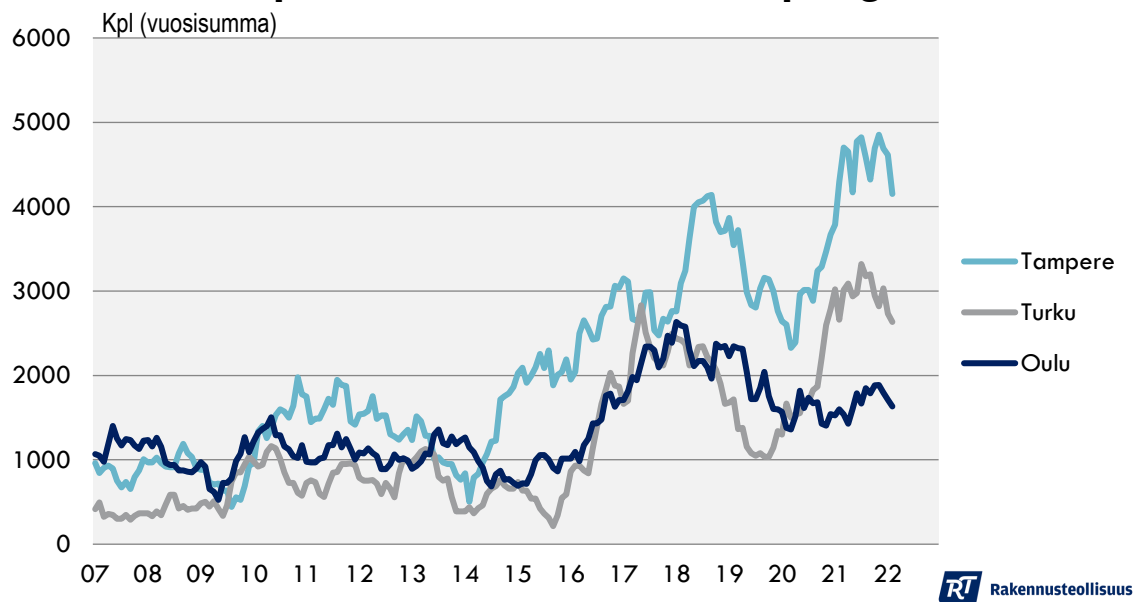
Kerrostalojen luvat kuukausittain 2017-2022

Kerrostalojen luvat pääkaupunkiseutu

Kerrostalojen luvat muut suuret kaupungit

Kerrostalojen luvat kasvukeskukset

